Основна школа "Хајдук Вељко" Зајечар

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Основна школа *„Хајдук Вељко"*
Адреса: *Добривоја Радосављевића Бобија бб, Зајечар*
телефон: 019/425-551; 019/440-116
e-mail: hajdukveljkozajecar@gmail.com

Зајечар, 2018. године

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ РАДА

Закони:

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017 і 27/2018).
2. Закон о основном образовању („Службени гласник РС " бр. 55/2013, 101/2017 і 27/2018).
3. Закон о условима за обављање психолошке делатности (“Службени гласник РС” 25/96 и 101/05)

Правилници:

1. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање, “Службени гласник РС”, 76/2010
2. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику (“Службени гласник РС” 18/10)
3. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (“Службени гласник РС” 30/2010)
4. **Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, број 7/10)
5. **Правилник о основама васпитног програма** („Просветни гласник“, број 3/15)
6. **Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада** („Службени гласник РС, бр. 68/18)
7. **Правилник о ближим условима организовања целодневне наставе и продуженог боравка** („Службени гласник РС“, број 77/14)

Правилници о наставном плану и програму и плану наставе и учења:

1. **Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 10/04, 20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16 и 6/17)
2. **Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 1/05, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 7/11, 1/13 и 11/14 и 11/16)
3. **Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, број 10/17)
4. **Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, 3/06, 15/06, 2/08, 3/11, 7/11, 1/13, 11/14, 11/16 и 7/17)
5. **Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 6/07, 2/10, 3/11, 1/13, 4/13, 11/16, 6/17, 8/17 и 9/17)
6. **Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“ бр. 5/08, 3/11,1/13, 5/14, 11/16 и 11/16-др.пропис)
7. **Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 6/09, 3/11, 8/13, 11/16 и 11/16-др.пропис)
8. **Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 2/10, 3/11, 8/13, 5/14, 11/16, 11/16-др. пропис и 7/17)
9. **Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању** („Просветни гласник“, 1/11, 1/12, 1/14, 12/14 и 2/18)

Правилници о наставном плану и програму предмета грађанско васпитање и верска настава:

1. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима за први разред основне школе** („Просветни гласник“, број 5/01)
2. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање сазнање о себи и другима за други разред основне школе** („Просветни гласник“ број 8/03)
3. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 20/04)
4. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе** („Службени гласник РС- Просветни гласник“, број 15/05)
5. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за пети разред основне школе** („Просветни гласник“, бр. 15/05)
6. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе** („Просветни гласник“, бр. 7/07)
7. **Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за осми разред основне школе** („Просветни гласник“, бр. 6/08)
8. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за први разред основне школе** („Просветни гласник „, број 5/01)
9. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 23/04)
10. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе** („Просветни гласник“, број 9/05)
11. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за пети разред основне школе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 9/05)
12. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за седми разред основне школе** („Просветни гласник РС“, број 2/08)
13. **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за осми разред основне школе** („Просветни гласник РС“, број 7/08)

Правилници о образовним стандардима

1. **Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика, природа и друштво** („Просветни гласник“, број 5/11)
2. **Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања** („Просветни гласник“, број 5/10)
3. **Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик** („Службени гласник РС“, број 78/17)

Правилници о вредновању квалитета рада образовно-васпитних установа и стручно педагошком надзору

1. Правилник о стручно-педагошком надзору (Службени гласник, бр. 34/2012).
2. **Правилник о стандардима квалитета рада установе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 14/18)
3. Правилник о вредновању квалитета рада образовно-васпитних установа, “Службени гласник РС”, 9/2011

Протоколи:

1. Општи протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (2005)
2. Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама (2009)

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљеви школског програма са аспекта деце, ученика

- ✓ Циљ Школског програма је да обезбеди за сву децу једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, материјалног или здравственог стања, тешкоћа или сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама.
- ✓ Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- ✓ Развој личних, интелектуалних, емоционалних и социјалних капацитета ученика, развој личног и националног идентитета, изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све.

Циљеви школског програма са аспекта родитеља

- ✓ Школа треба да омогући ученицима да се оспособе за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот**.**
- ✓ Школа треба да обезбеди за сву децу једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације ни по једном основу.
- ✓ Циљ школског програма, школе је да обезбеди услове за оптималан развој деце, ученика.

Циљеви школског програма са аспекта локалне заједнице

- ✓ Школски програм мора да обезбеди образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи.
- ✓ Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуменом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности.

Наставни план основног образовања и васпитања:

У школи се реализује припремни предшколски програм. За тај програм сачињен је посебан Програм. Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус траје у I, II, III и IV разреду, а други циклус у V, VI, VII и VIII разреду. Сви ученици похађају наставу на српском језику.

ГОДИШЊИ ФОНД НАСТАВЕ

	V		VI		VII		VIII		УКУПНО	
	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни фонд	Недељни фонд по одељењу
Обавезни наставни предмети										
Српски језик и књижевност	5	20	4	16	4	16	4	16	17	68
Енглески језик	2	8	2	8	2	8	2	8	8	32
Ликовна култура	2	8	1	4	1	4	1	4	5	20
Музичка култура	2	8	1	4	1	4	1	4	5	20
Историја	1	4	2	8	2	8	2	8	7	28
Географија	1	4	2	8	2	8	2	8	7	28
Физика	/	/	2	8	2	8	2	8	6	24
Математика	4	16	4	16	4	16	4	16	16	64
Биологија	2	8	2	8	2	8	2	8	8	32
Хемија	/	/	/	/	2	8	2	8	4	16
Техника и технологија	2	8	2	8					4	16
Техничко и информатичко образовање					2	8	2	8	4	16
Физичко и здравствено васпитање	2	8	2	8					4	16
Обавезне физичке активности	1	4	1	4					2	8
Физичко васпитање					2	8	2	8	4	16
Изабрани спорт					1	4	1	4	2	8
Изборни наставни предмет										
ГВ	1	4	1	3	1	4	1	4	4	15
ВН	1	2	1	4	1	2	1	2	4	10
Шпански језик			2	4	2	4			4	8
Француски језик	2	4					2	4	4	8
Информатика и рачунарство	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16
Чувари										
Облик образовно-васпитног рада										
Редовна настава	27	108	28	112	31	124	32	128	118	472
Слободне наставне активности	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16
Допунска настава	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16
Додатни рад	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16

Остали облици образовно-васпитног рада										
Час одељењског старешине	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16
Ваннаставне активности	1	4	1	4	1	4	1	4	4	16
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	4-8	1-2	4-8						
Екскурзија	До 2 дана		До 2 дана		До 2 дана		До 3 дана			

	I		II		III		IV		УКУПНО	
	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни	Недељни по одељењима	Недељни фонд	Недељни фонд по одељењу
Обавезни предмет										
Српски језик и књижевност	5	20	5	25	5	30	5	25	20	100
Енглески језик	2	8	2	10	2	12	2	10	8	40
Математика	5	20	5	25	5	30	5	25	20	100
Свет око нас	2	8	2	10					4	18
Природа и друштво					2	12	2	10	4	22
Ликовна култура	1	4	2	10	2	12	2	10	7	36
Музичка култура	1	4	1	5	1	6	1	5	4	20
Физичко васпитање	3	12	3	15	3	18	3	15	12	60
Изборни програми										
ГВ	1	4							1	4
ВН	1	4							1	4
Облик образовно-васпитног рада										
Редовна настава	20	80							20	80
Пројектна настава	1	4							1	4
Допунска настава	1	4							1	4
Настава у природи	7-10 дана годишње									
Остали облици рада										
Час одељењског старешине	1	4							1	4
Ваннаставне активности	1-2	4-8							1-2	4-8
Екскурзија	1-3 дана годишње								1-3 дана годишње	
Изборни наставни предмети										
ГВ	1	4	1	5	1	6	1	5	4	20
ВН	1	4	1	5	1	6	1	5	4	20
Народна традиција			1	4	1	2	1	1	3	7
Чувари природе			1	1	1	1	1	2	3	4
Од играчке до рачунара					1	2			1	2

Програми обавезних и изборних предмета по разредима

Ови програми сачињени су посебно за сваки разред и сваки предмет и посебан су део Школског програма.

Програм допунске и додатне наставе:

За ученике који покажу посебну надаредост и интересовање за наставне садржаје у школи се организује додатна настава. Натсвници додатну наставу планирају и реализују уважавајући актуелне трендове увођења иновација у наставу и уз помоћ савремених наставних средстава, а у сарадњи са својим стручним друштвима и предметним колегама из других школа. Ученици учествују на такмичењима која организује Министарство просвете и остварују запажене ретултате.
За ученике који имају проблеме у савладавању наставног плана и програма у школи се организује допунска настава. Предметни наставници у сарадњи са педагогом и психологом, разредним старешином у када је то потребно са тимом за пружање додатне подршке планирају динамику и садржај допунске наставе. Планови допунске и додатне су део Годишњег плана рада школе.

Програм културних активности школе :

Културне активности у школи обухватају:

- Свечани почетак школске године и пријем првака
- Свечану доделу сведочанастава и обележавање мале матуре за ученике завршног разреда
- Обележавање школских празника: дан школске славе, Св.Сава и Дан школе.
- Обележавање важних датума: Дан града, Дан државности
- Организовани одлазак на концерте, позоришне представе, изложбе
- Учешће на ликовним и литерарним конкурсима

Програм обухвата активности посвећене уметности писане речи, сценском и музичком наступу и ликовном изражавању. Ученици се према својим склоностима опредељују за литерарну, драмску, ликовну или музичку секцију, а школа им у сарадњи са друштвеном средином пружа могућност да негују и развијају све уметничке склоности . У сарадњи са позориштем, библиотеком, музејем, музичком школом школа организује посете представама, изложбама и концертима чиме подстичу развој интересовања за културу.
Активности ће бити реализоване у сарадњи са Центром за културу града Зајечара, музејем, библиотеком, позориштем и црвеним крстом. Планом културних активности прецизније је одређен садржај, време реализације и носиоци активности.

Опис активности	**Време реализације**	**Носиоци реализације**	**Напомена**
Свечана академија поводом почетка школске године и пријема првака	Септембар	Учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе	
Културне активности у склопу обележавања дечје недеље: Сценски наступи Изложбе дечјих радова у складу са темом *дечје недеље*	Октобар	Васпитачи, учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе, наставник ликовне	

Осликавање школског простора		културе	
Организован одлазак на позоришну представу	Новембар	Учитељи, наставници српског језика	
Културне активности у склопу обележавања Нове Године: 1. У школи: • новогодишњи вашар у школи • израда новогодишњих украса и честитки • маскембал за предшколце 2. Учешће ученика школе у Новогодишњем програму за децу на градском скверу-сценски наступ	Децембар	Васпитачи, учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе, наставник ликовне културе	Центар за културу града Зајечара
Свечана академија поводом школске славе Св.Саве	Јануар	Васпитачи, учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе, наставник ликовне културе	
Обележавање светског дана поезије	21.03.	Учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе, наставник ликовне културе	Центар за културу града Зајечара Матична библиотека
Обележавање светског дана позоришта-драмска секција и уколико је могуће разговор са глумцима *Позоришта Зоран Радмиловић* у школи или приликом посете Позоришту.	27.03.	Учитељи, наставници српског језика, наставник музичке културе, наставник ликовне културе	Позориште *Зоран Радмиловић*
Такмичење рецитатора	Април	Учитељи, наставници српског језика	Центар за културу града Зајечара
Дечији позоришни фестивал-организовани одлазак на представе	Мај	Учитељи	Центар за културу града Зајечара
Час на Ромулијани и посета Музеју за ученике петог разреда	Мај	Наставници историје, ликовног, педагог, разредне старешине	
Свечана академија поводом дана школе	Мај	Тим наставника који ради на програму обележавања рада школе	
Градска смотра дечјег књижевног и ликовног стваралаштва	Јун	Учитељи, наставници српског језика, наставник	Центар за културу града Зајечара

		ликовне културе	
Обележавање светског дана музике-пригодне приредбе и одлазак на концерте које ће организовати Центар за културу града Зајечара.	21.06.	Наставник музичке културе	Центар за културу града Зајечара Музичка школа ,,Стеван Мокрањац"Зајечар
Организовани одлазак заинтересованих ученика на концерте који се одржавају у музичкој школи поводом дана музичке школе	Мај	Наставник музичке културе	Музичка школа ,,Стеван Мокрањац"Зајечар
Сваке последње среде у месецу организован одлазак ученика који иду на музичку секцију и хор на интерне часове у музичкој школи	Током године, почев од октобра	Наставник музичке културе	Музичка школа ,,Стеван Мокрањац"Зајечар
Учешће на ликовним и литерарним конкурсима	Септембар-јун	Наставници српског језика, наставник ликовне културе	Центар за културу града, Завод за заштиту јавног здравља , Црвени крст, Коло српских сестара
Свечана додела сведочанстава и обележавање *мале матуре*	Мај, јун	Директор, разредне старешине	

<u>Програм школског спорта и спортских активности:</u>

Програм школског спорта има за циљ да код ученика негује здрав однос према животу, физичкој активности и да допринесе развоју свести о важности сопственог здравља. Поред неговања и развоја физичких способности ученика, спортске активности доприносе и социјално-емоционалном развоју ученика и превенцији насиља и ризичних облика понашања: деликвенције и наркоманије.
Спортске активности биће реализоване кроз рад школских спортских секција: рукометашке, кошаркашке, одбојкашке, фудбалске и скијашке. У сарадњи са Спортским савезом биће оранизована и школска лига у којој ће наше екипе узети учешћа. У току дечје недеље биће организована и недеља школског спорта у виду полигона спретности и забавних нетакмичарских игара у којима ће узети учешћа и ученици који нису у спортским секцијама. На крају првог полуђа у децембру месецу биће организован школски турнир у стоном тенису. У току зимских месеци у сарадњи са Основном школом ,,Ђура Јакшић" реализоваће се и рад скијашке секције. У априлу месецу биће организована недеља школског спорта. Током маја месеца наше екипе узеће учешћа на турнирима у свим школама које тада обележавају дан школе. Дан наше школе поред спортских турнира обележиће и фудбалска утакмица ученика и наставника. У мају и јуну месецу у срадњи са географском и биолошком секцијом може бити организовано планинарење: излети на Ртањ, Бабин зуб или Стол.

Опис активности	Време реализације	Носиоци реализације	Напомена
Подела ученика на секције и изборне спортове.	**Септембар**	Предметни наставници.	
Израда плана рада секција		Стручно веће наставника физичког васпитања	
Рукометна секција		Снежана Милошевић	
Мали фудбал		Миодраг Јеленковић	
Одбојкашка		Драган Петковић	
Кошаркашка		Милан Радош	
Пријављивање екипа за школску лигу спортском савезу		Предметни наставници.	Спортски савез
Крос		Предметни наставници у сарадњи са разредним старешинама.	Министарство просвете
У склопу обележавања дечије недеље у школи ће бити орагнизована недеља школског спорта: Елементарне игре које у себи имају елементе снаге, спретности и окретности и које нису такмичарског духа како би укључиле што већи број деце.	**Октобар**	Предметни наставници у сарадњи са разредним старешинама, педагогом и психологом школе.	
"Дечја олимпијада". Ову активност у оквиру дечје недеље организује Црвени крст у сарадњи са Спортским савезом	**Октобар**		Црвени крст, Спортски савез
Школска лига (обухвата све спортове)	**Новембар**	Предметни наставници	У сарадњи са Спортским савезом
Рад секција-кроз појединачни и тимски рад предметних наставника на планирању и реализацији.		Праћење рада секција на стручном већу наставника физичког васпитања. Сарадња са активом за развој школског	

		програма.	
Турнир у стоном тенису	**Децембар**	Предметни наставници	
Сарадња са школом „Ђура Јакшић" у реализацији рада скијашке секције.		Снежана Милошевић, руководилац стручног већа. Предметни наставници	
Рад секција		Предметни наставници	
Редовне активности кроз рад секција и пропрему за школску лигу	**Јануар, фебруар**	Предметни наставници	
Посета актуелним утакмицама		Предметни наставници	
Школска лига Спортска такмичења	**Март**	Предметни наставници	Спортски савез Министарство просвете
Недеља школског спорта	**Април**	Предметни наставници	
Школска лига		Предметни наставници	Спортски савез Министарство просвете
Сарадња са рукометном секцијом Основне школе „Ђура Јакшић"		Снежана Милошевић	Сарадња са Основном школом „Ђура Јакшић"
Обележавање дана школе: Турнир у великом фудбалу Фудбалска утакмица, ученици против наставника Учешће наших екипа ма турнирима у другим градским школама које у мају облежавају Дан школе	**Мај**	Предметни наставници	Сарадња са другим градским школама
Школска лига		Предметни наставници	Спортски савез Министарство просвете
Планинарење (у сарадњи са географском и биолошком секцијом- обилазак планина источне Србије		Предметни наставници, наставници географије и биологије.	
Школска лига	**Јун**		Спортски савез Министарство просвете
Турнир у малом фудбалу			

по разредима			
Излети, планинарење			
Анализа остварености плана спортских активности и мере унапређивања	**Јун, август**	Стручно веће наставника физичког васпитања, Актив за развој школског програма	

<u>Програм васпитног рада</u>

Циљ програма васпитног рада је могућити оптималан развој личности ученика (социо-емоционални и морални).

Програмски задаци и садржаји васпитног рада

- Адаптација ученика на живот у школи, укључивање ученика у школске активности. Изграђивање свести о припадању школи и идентитету школе
- Подстицање личног развоја ученика
- Подстицање социјалног сазнања и социјалних односа
- Развијање комуникативности, сарадње и конструктивног разрешавања сукоба
- Неговање способности за решавање индивидуалних проблема
- Изграђивање система хуманих вредности

Остваривање програма васпитног рада

Програм васпитног рада остариће се :

- Подсећањем на Правилник о понашању ученика и радника школе и родитеља - кодекс понашања где се ближе одређују права и дужности и правила понашања, са којим су упознати сви ученици на ЧОС-у и сви радници школе.
- Кроз наставу и програме наставних предмета . Сваки наставник ће кроз свој предмет путем програмских садржаја вршити утицај на васпитање ученика, које ће сваки наставник конкретизовати и прилагодити узрасним и индивидуалним могућностима ученика. Врло је битан овде став наставника према садржајима које тумаче и преносе, а нарочито степен активности ученика у васпитно образовном процесу.
- У раду одељенске заједнице. Педагошки осмишљеним радом првенствено одељенског старешине у одељењској заједници расправља се о свим битним питањима из живота и рада одељења, и укључују се у радне, сабирне, хуманитарне, културне, спортске и друге акције које се организују у школи и ван ње. Све то доприноси развоју пожељних облика понашања и формирању колектива ученика и постаје превентивна мера против различитих негативних утицаја који могу да поремете ученички развој и здравље (дрога, алкохолизам, крађа, скитња и друго).

Одељенски старешина остварује послове и задатке:

- у односу на ученика - појединца
- у односу на одељенску заједницу
- у односу на родитеље
- у односу на стручне органе
- у односу на педагошку документацију
- кроз слободне активности и ученичке организације-парламент. Кроз слободан избор активности омогућити ученицима да се што боље опробају у различитим областима које могу да задовоље њихову радозналост и пронађу оне активности које највише одговарају њиховим потребама, склоностима и способностима као и реалним могућностима.

За успешнији рад слободних активности неопходна је континуирана и осмишљена сарадња између школе, родитеља, друштвене средине и средстава јавног информисања.

- кроз друштвено користан рад. Остваривање ових циљева постиже се кроз низ радних, хуманитарних, производних и сабирних акција у школи и локалној средини као што су: уређивање и одржавање школских просторија и зелених површина, израда дидактичких материјала итд.

<u>Програм за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у школи</u>

У складу са Конвенцијом УН о правима детета, Законом о основама система образовања и васпитања, Националним планом акције за децу, Општим протоколом за заштиту деце од злостављања и занемаривања и Посебним протоколом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама у Годишњи програм рада школе унет је **Програм за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитној установи, школи.**

Програмом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања разрађен је интерни поступак у у ситуацијама сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања. **Заштита обухвата и заштиту деце/ученика приликом свих спровођења свих активности које организује установа (екскурзија, настава у прирди, такмичења, смотре...).**

Програмом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у школи предвиђене су и превентивне активности које треба да учине школу подстицајном средином за децу/ученике кроз остваривање васпитне функције школе.

Посебни протокол за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитној установи, школи је обавезујући за све који учествују у животу и раду образовно-васпитне установе (ученике, наставнике, васпитаче, директора, стручне сараднике, административно и помоћно особље, родитеље, старатеље и локалну заједницу).

ЦИЉ:
ШКОЛА ТРЕБА ДА БУДЕ БЕЗБЕДНА И ПОДСТИЦАЈНА СРЕДИНА ЗА СВУ ДЕЦУ/УЧЕНИКЕ ШКОЛЕ И СВЕ АКТЕРЕ ОБРАЗОВНО/ВАСПИТНОГ ПРОЦЕСА.

***КРИТЕРИЈУМ УСПЕХА*:**
МАЊЕ УЧЕСТАЛО ВРШЊАЧКО, И СВАКИ ДРУГИ ВИД НАСИЉА. МАЊЕ СУКОБА И ПРОБЛЕМА У КОМУНИКАЦИЈИ СА ВРШЊАЦИМА, НАСТАВНИЦИМА И ОСТАЛИМ АКТЕРИМА У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Одељењске старешине на часу одељењског старешине упознају ученике са Посебним протоколом за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту Протокол).	Одељењске старешине	Септембар

Одељењске старешине на родитељском састанку упознају родитеље са Протоколом	Одељењске старешине	Септембар

2. Задатак: Упознавање ученика са Конвенцијом УН о правима детета

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Упознавање ученика са Конвенцијом УН о правима детета	Разредне старешине, педагог, психолог	Октобар

3. Задатак: Упознавање ученика са Правилима понашања у ОШ „Хајдук Вељко". Дефинисати правила понашања и последице кршења правила на нивоу одељења.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
На часу одељењског старешине, дискутује се о правилима и усваја се правилник одељења који је у складу са Правилима понашања у ОШ „Хајдук Вељко"	Одељењски старешина и ученици, уз сарадњу са педагогом и психологом	Током септембра месеца

4. Задатак: Обезбедити сигурност објекта и дворишта.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Контрола изласка и уласка из установе путем организовања дежурстава наставника	Наставници и ученици, школски полицајац	Септембар-јуни

5. Задатак: Спровести анкету о заступљености различитих видова насиља како би се планирале даље превентивне активности.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Направити упитник за	Педагог, психолог, тим за	Април, мај

процену заступљености различитих видова насиља.	заштиту деце од насиља	
Обрада резултата, анализа и закључци спроведене анкете	Педагог, психолог, тим за заштиту деце од насиља	Мај, јуни
Планирање даљих превентивних активности (за следећу школску годину) у складу са резултатима спроведене акете.	Педагог, психолог, тим за заштиту деце од насиља	јуни

6. Задатак: Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
План рада одељењских заједница обухвата и теме везане за адекватно реаговање у конфликтним ситуацијама.	Одељењске старешине, педагог, психолог	Септембар-јуни, по плану реализације програма рада одељењског старешине
Саветодавни рад са ученицима на тему ненасилне комуникације и адекватног реаговања у конфликтним ситуацијама	Разредне старешине, педагог, психолог	Септембар-јуни, по плану наставе ГВ-а, рада одељењског старешине и стручних сарадника.
Разматрање проблема насилног реаговања ученика у конфликтним ситуацијама на родитељским састанцима	Разредне старешине, педагог, психолог	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун
Разматрање проблема насилног реаговања у конфликтним ситуацијама на часу одељенског старешине	Разредне старешине, педагог, психолог	Септембар-јуни
Разматрање проблема насилног реаговања у конфликтним ситуацијама на састанцима одељењског и наставничког већа.	Разредне старешине, педагог, психолог, предметни наставници	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун
Организовање трибина, разговора, представа, изложби о безбедности и заштити деце од насиља у васпитно-образовним установама	Разредне старешине, актив наставника грађанског васпитања, педагог, психолог, предметни наставници, представници релевантних институција	Септембар-јуни

7. Задатак: Праћење и евалуација предузетих превентивних активности.

ПЛАН АКТИВНОСТИ

АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Разматрање питања заштите деце од насиља и предузетих превентивних активности на састанцима тима за заштиту деце/ученика од насиља.	Тим за заштиту деце/ученика од насиља	Септембар - јун
Разматрање питања заштите деце од насиља на седницама одељенских и наставничког већа.	Одељенска и наставничко веће	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун
Разматрање питања безбедности деце у школском окружењу на састанцима школског одбора и савета родитеља	Школски одбор и Савет родитеља	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун

ПЛАН ИНТЕРВЕНТНИХ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ:

РАНА И ЕФИКАСНА ИНТЕРВЕНЦИЈА, ПЛАНИРАНА И РЕАЛИЗОВАНА ТАКО ДА ПРУЖИ НАЈБОЉУ МОГУЋУ ЗАШТИТУ ДЕТЕТУ/УЧЕНИКУ, ЖРТВИ НАСИЉА.

***КРИТЕРИЈУМ УСПЕХА*:**

НАЈМАЊИ МОГУЋИ РИЗИК ПО БЕЗБЕДНОСТ, ФИЗИЧКО И МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ ДЕТЕТА/УЧЕНИКА.

Задатак: Рана и ефикасна интервенција, тј. усклађена и доследна примена процедура предвиђених Посебним протоколом за заштиту деце/ученика од насиља у ОВ установама у случају да постоји сумња или сазнање о насиљу које се дешава међу децом/ученицима.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Сазнање о насиљу-откривање: 1. Опажањем или добијањем информације да је насиље у току 2. Путем поверавања, непосредно од стране самог детета/ученика или посредно од стране треће особе	Сви актери ОВ процеса, тим за заштиту деце/ученика од насиља у образовно-васпитним установама	Септембар - јун

(вршњака, родитеља, старатеља...)		
Прекидање, заустављање насиља. Свака особа која има сазнање о насиљу у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ, уколико процени да самостално не може да прекине насиље.	Дежурни наставник, учитељ, васпитач, разредни старешина, наставници, сваки запослени у установи	Септембар - јун
Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности за дете/ученика раздвајање, разговор са актерима...	Дежурни наставник, учитељ, васпитач, разредни старешина, наставници, педагог, психолог, школски полицаја, сваки запослени у установи	Септембар - јун
Консултације са **–Тимом за заштиту ученика од насиља** **- педагогом** **-психологом** **-школским полицајцем** да би се разјасниле околности и анализирале чињенице, да би се проценио ниво ризика, направио план заштите, избегла конфузија и спречиле некоординисане акције, које могу водити поновном проживљавању искуства жртве.	Дежурни наставник, учитељ, васпитач, разредни старешина, наставници, педагог, психолог, школски полицајац, Тим за заштиту ученика од насиља сваки запослени у установи	Септембар - јун
У зависности од процене нивоа ризика и сложености ситуације консулатације са надлежним службама: **-Центар за социјални рад** **-Локална здравствена установа** **-МУП Србије**	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
Информисање родитеља о насиљу	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун
Договор о заштитним мерама према детету/ученику	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
У зависности од процене нивоа ризика и сложености ситуације договор о заштитним мерама са	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун

надлежним службама: **-Центар за социјални рад** **-Локална здравствена установа** **-МУП Србије**		
Праћење ефеката предузетих заштитних мера.	Тим за заштиту ученика од насиља у сарадњи са запосленима у установи	Септембар - јун

Задатак 2: Рана и ефикасна инетрвенција, тј. усклађена и доследна примена процедура предвиђених Посебним протоколом за заштиту деце/ученика од насиља у ОВ установама у случају да постоји сумња или сазнање о насиљу од стране запослених у установи.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Сазнање о насиљу-откривање: 1. Опажањем или добијањем информације да је насиље у току 2. Путем поверавања, непосредно од стране самог детета/ученика или посредно од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...)	Сви запослени у установи који имају сазнање о насиљу	Септембар - јун
Прекидање, заустављање насиља. Свака особа која има сазнање о насиљу у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље и обавестити одговорну особу (директора школе). Уколико процени да самостално не може да прекине насиље треба позвати помоћ.	Сви запослени у установи који имају сазнање о насиљу	Септембар - јун
Пријава директору	Сви запослени у установи који имају сазнање о насиљу	Септембар - јун
Консултације у установи **–Тим за заштиту ученика од насиља** **- педагог** **-психолог** **-школски полицајац** да би се разјасниле	Директор Тим за заштиту ученика од насиља Педагог Психолог Школски полицајац	Септембар - јун

околности и анализирале чињенице, да би се проценио ниво ризика, направио план заштите, избегла конфузија и спречиле некоординисане акције, које могу водити поновном проживљавању искуства жртве		
Ако је сумња потврђена, предузимање мера према запосленом у складу са законом	Директор	Након што је потврђена сумња
Ако је сумња потврђена, информисање родитеља о насиљу	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља, директор	Септембар - јун
Договор о заштитним мерама према детету/ученику	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
У зависности од процене нивоа ризика и сложености ситуације информисање надлежних служби: -Центар за социјални рад -Локална здравствена установа -МУП Србије	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
Праћење ефеката предузетих заштитних мера	Тим за заштиту ученика од насиља у сарадњи са запосленима у установи	Септембар - јун

Задатак 3: Рана и ефикасна инетрвенција, тј. усклађена и доследна примена процедура предвиђених Посебним протоколом за заштиту деце/ученика од насиља у ОВ установама у случају да постоји сазнање о насиљу од стране запослених у установи.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Сазнање о насиљу-откривање: 1. Опажањем или добијањем информације да је насиље у току 2. Путем поверавања, непосредно од стране самог детета/ученика	Сви запослени у установи који имају сазнање о насиљу	Септембар - јун

или посредно од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...)		
Прекидање, заустављање насиља. Свака особа која има сазнање о насиљу у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље и обавестити одговорну особу (директора школе). Уколико процени да самостално не може да прекине насиље позвати треба позвати помоћ	Сви запослени у установи који имају сазнање о насиљу	Септембар - јун
Консултације у установи –Тим за заштиту ученика од насиља **- педагог** **- психолог** **- школски полицајац** да би се разјасниле околности и анализирале чињенице, да би се проценио ниво ризика и направио план заштите	Директор Тим за заштиту ученика од насиља Педагог Психолог Школски полицајац	Септембар - јун
Ако је сумња потврђена, предузимање мера према запосленом у складу са законом	Директор	Након што је потврђена сумња
Ако је сумња потврђена, информисање родитеља о насиљу, или друге особе од поверења	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља, директор	Септембар, новембар, децембар, март, мај, јун
Договор о заштитним мерама према детету/ученику	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
У зависности од процене нивоа ризика и сложености ситуације информисање надлежних служби: - Центар за социјални рад - Локална здравствена установа - МУП Србије	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
Праћење ефеката предузетих заштитних мера	Тим за заштиту ученика од насиља у сарадњи са запосленима у установи	Септембар - јун

Рана и ефикасна инетрвенција, тј. усклађена и доследна примена процедура предвиђених Посебним протоколом за заштиту деце/ученика од насиља у ОВ установама у случају да постоји сумња о насиљу од стране запослених у установи.

ПЛАН АКТИВНОСТИ		
АКТИВНОСТИ	**НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ**	**ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ**
Пријава сумње да се насиље дешава	Сви запослени у установи који имају сумњу о насиљу	Септембар - јун
Консултације у установи –Тим за заштиту ученика од насиља **- педагог** **- психолог** **- школски полицајац** да би се разјасниле околности и анализирале чињенице, да би се проценио ниво ризика и направио план заштите	Директор Тим за заштиту ученика од насиља Педагог Психолог Школски полицајац	Септембар - јун
У зависности од процене ризика: -1- консултације са другим службама, разговор с родитељима или особом од поверења, ако то не угрожава безбедност детета - 2-Неодложна пријава, МУП, здравство -3- Одлагање пријављивања	Директор Тим за заштиту ученика од насиља Педагог Психолог Школски полицајац	Септембар - јун
Договор о заштитним мерама према детету/ученику	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
У зависности од процене нивоа ризика и сложености ситуације информисање надлежних служби: - Центар за социјални рад - Локална здравствена установа - МУП Србије	Педагог, психолог, школски полицајац, разредни старешина, Тим за заштиту ученика од насиља	Септембар - јун
Праћење развоја ситуације и преиспитивање одлуке	Тим за заштиту ученика од насиља у сарадњи са запосленима у установи	Септембар - јун

НАПОМЕНЕ:

Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета/ученика.

Програма примене Конвенције о правима детета

Циљ програма примене Конвенције о правима детета јесте ширење порука Конвенције о правима детета у укључивање саме деце у акције и њихово остваривање.

Задатак овог програма је заштита права деце

Програм примене Конвенције о правима детета биће остварен кроз:

- Акције информисања саме деце помоћу „Буквара дечијих права“, кроз радионице током наставе грађанског васпитања. Ове акције укључују упознавање са правима деце.
- Дискусија о томе шта значе поједина права, расправу о својим правима, правима других, о односу између права и одговорности, на часовима одељењског старешине.
- Организовање приредби за родитеље у духу „Буквара дечијих права“, са расправом после приредби.
- Акција солидарности са другом децом која су на неки начин угрожена (помоћ хендикепираној деци, деци без родитељског старања, сиромашној деци, избеглицама).
- Акција уређивања околног простора школе.

Носиоци реализације ових програмских садржаја су:

- одељенске старешине
- наставници грађанског васпитања
- педагог и психолог

Програм превенције малолетничке деликвенције

Циљ програма превенције малолетничке деликвенције је сузбијање ове појаве међу децом основно-школског узраста.

Рад на превенцији малолетничке деликвенције подразумева следеће:

- Стална одговорност одељенског старешине за стање у одељењу, пре свега за понашање појединих ученика; разговори о понашању са децом у школи и ван њен, на часовима одељенског старешине; као и стално контактирање са родитељима ученика у циљу заједничког спровођења васпитних задатака.
- Сваки одељенски старешина је дужан да о проблематичном понашању појединих ученика обавести стручног сарадника и директора школе, те да се правовремено реагује у циљу сузбијања истог.
- Стручни сарадници и директор школе даље раде на предузимању педагошких мера у зависности од проблема. Понекад је то само мера редовног позивања родитеља, а често се у предлагању мера обезбеђује потпун тимски рад, укључивање спољашње заштитне мреже и Центаар за социјални рад.
- Предузете су мере за укључивање што већег броја ученика у различите облике ваннаставних активности.
- Стручни сарадници и директор школе су по потреби координатори са Центром за социјални рад, судијом за прекршаје и полицијом.

Све ове акције на релацији одељенски старешина-психолог-педагог, директор школе у сарадњи са наведеним организацијама доприносиће да се у нашој школи делотворно ради на сузбијању предиспозиција према свим негативним појавама у друштву.

Програм превенције болести зависности

Школа ће се овом темом бавити на часу одељењског сатрешине, кроз активности ученичког парламента и кроз посебно ораагнизоване активности: трибине и радионице.

У сарадњи са полицијском управом, Заводом за заштиту јавног здравља и Црвеним крстом биће реализоване активности из домена превентивног рада.

Програм слободних активности ученика

За ученике који покажу посебну надаредост и интересовање у школи се поред додатне наставе организује и рад секција. Слободне активности организују се у области науке, технике, културе, уметности, медија. У наставку је дат краћи преглед секција које функционишу у школи.

Драма
Основни појмови из позоришне уметности, обнављање представе из прошле године, избор драмског текста за Дан св. Саве, Дан школе, теоретско упознавање говорне уметности, квиз такмичење „Историја позоришта – код нас и у свету“ . Оспособити ученике за правилно изражавање, дикцију, развијање меморије и понашање на сцени.
Хор
Формирати трогласни хор од нових и старих чланова, ученика од петог до осмог разреда. Изабрати мелодије актуелне за текућу школску годину. Избор мелодија (од препоручених из Просветног гласника) и њихово увежбавање,наступи, смотре, такмичења.
Литерарна секција
Осврт на школски лист, припрема зидних новина, истраживање народног језичког блага, стваралачки покушаји (прозни и поетски), избор радова за школски лист, учествовање на литерарним конкурсима
Рецитаторска секција
У нижим разредима: Слушање рецитација и учење, вежбе изражајног рецитовања, припрема рецитација за школску славу Св. Саву, 8. март, Дан школе
У вишим разредима: Вежбе акцента, интонације, темпа, мимике, припрема програма за Нову годину, такмичење рецитатора, Дан школе, гледање и анализа позоришне представе и радио драме
Енглески језик
Историја енглеског друштва и књижевности, најзначајнији писци, Шекспир, филм, упознавање са Лондоном, музика-саставни део живота, књига коју сам прочитао, писање песмица на енглеском, дебате на задату тему.
Биолошка секција
Биолошка трибина, такмичење „Ко зна више?“, излети и посете, биолошки кино, зидне новине „Глас младих биолога“, израда „Биолошке енциклопедије“, тематске изложбе, округли сто, гајење цвећа и животиња, израда школских збирки.
Физичка секција
Мерење, вектори, графици, радиоактивност, физика на интернету
Географска секција
Свемир, земљина кретања, картографија, атмосфера, литосфера, хидросфера, диосфера, клима, становништво, Европа.
Математичка секција
Корени математике, историја, велики математичари, приче о бројевима, занимљиви задаци и питања, проблемски задаци, математички бисери, логичка вежбања, магични квадрати, занимљиви квадрати и троуглови, дељивост бројева, логичко-комбинаторни задаци, геометрија и задаци са шибицама, судоку, математичке игре.

Конструкторство, проналазаштво, архитектура и грађевинарство
Формирати одговарајуће секције Клуба, заинтересовати родитеље ученика одговарајућих професија за пружање стручне помоћи и пронаћи донаторе, проналазаштво код наса и у свету, значај, познати научници и конструктори наше земље, значај информатичке технологије за развој проналазаштва у свету, велики и мали изуми – унапређење техничко-технолошких решења, упознавање конструкторских материјала, упознавање одговарајућих алата и процеса рада са њима, значај техничке документације – пројекат, модели, такмичења, изложбе, архитектура и грађевинарство кроз векове, значај археологије за грађевина-рство и архитектуру, техничка документација у грађевинарству, информатичка подршка, грађевински материјали – класични и савремени, израда пројектне документације за идејни пројекат, обиласци ближњих градилишта, заштита на раду

Ликовна секција
Сликање, цртање, рад са разноврсним материјалима, графика, примењена уметност, сликање на керамици и стаклу, мозаик, илустрација, израда костима, ручни рад, израда позивница – честитки, вајање, колективно сликање.

Музичка секција
Припрема малог школског оркестра за вокално-инструментално извођење и јавни наступ за школске свечаности и прославе. Сарадња са музичком школом и посете концертима и интерним часовима који се одржавају у музичкој школи.

Ритмичка секција
Слушање музике и креативно исказивање покретом, учествовање на школским приредбама и разним манифестацијама у граду.

Фолклорна секција
Играње кола из нашег краја и ритмика.

Спортске секције:

Рукомет, кошарка, одбојка
Техничка припрема ученика, психофизичка припрема ученика и тактичка припрема ученика за укључивање у школску лигу

Фудбал, мали фудбал
Упозанавање са правилима у фудбалу и практична припрема за укључивање ученика у фудбалску игру

Стони тенис
Упознавање са правилима и усавршавање технике.

Скијање
Основни елементи за почетнике. За напредни ниво: усаврашавање елемената технике.

<u>Програм професионалне оријентације</u>

У оквиру програма професионалне оријентације планирана је имплементација програма „Професионална оријентација ученика на преласку у средњу школу". Активнсот у оквиру овог програма су:

- упознавање родитеља 7. и 8. разреда са планираним активностима у оквиру ПО;
- формирање школског тима за ПО и вршњачког тима;
- реализација програма: пет корака до одлуке:

1. корак: упознајем самог себе
2. корак: прикупљање информација о понуди школа, могућности образовања и запошљавања, интересантне биографије у неким занимањима, важне информације о свету рада и занимања. Извори: средње школе, Национална служба за запошљавање, часописи, интернет
3. Упознавање са путевима образовања и професионалне каријере који воде ка остварењу жељеног занимања

4. Сусрети са стручном праксом-извештаји, записници са разговора, формулари за распитивање у школама и предузечима, центри за информисање о занимањима, сајмови образовања.
5. Упоређивање личног профила са захтевима образовања и професионалне каријере и одлука о избору школе.

САДРЖАЈ РАДА	АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ	СА КИМ СЕ ОСТВАРУЈЕ АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ
1. Обавештење ученика VII разреда и њихових родитеља о програму	-Обилазак одељења VII разреда (истицање постера и писма за родитеље у холу школе) -подела писма за родитеље и сагласности ученицима	Разредне старјешине, ученици VII разреда и њихови ро-дитељи	Разговор, (флајери) писмо за родитеље и сагласност родите-ља, плакат	Током септембра
2. Пријављивање ученика	-Прикупљање бројног стања заи-нтересованих ученика -Прикупљање сагласности роди-теља -Израда спискова ученика и фо-рмирање група	Разредне старјеши-не, ученици VII разреда и њихови ро-дитељи	Прикупљање сагла-сности родитеља, израда спискова и формирање група	Током септембра
3. Планирање рада и имплементације програма ПО	-Утврђивање термина релизације радионица -Израда распореда одржавања ра-дионица	Разредне старјеши-не, ученици VII разреда	Договор	До краја септембра
4. Припрема за радионице и припрема материјала	-Припрема водитеља радионица -Припрема материјала за ради-онице	Чланови тима за ПО	Разговор, копирање материјала и остало, по потреби	Континуирано до краја јуна
5. Имплементација про-грама ПО	-Одржавање радионица према ра-спореду	Чланови тима за ПО и ученици (родите-љи повремено)	Радионице	Континуирано до краја јуна
6. Родитељски састанак	Радионица са родитељима уз ММ презентацију - информативни ро-дитељски састанак	Родитељи ученика VII разреда	Радионица и ММ презентација	Крај септембра – по-четак октобра
7. Сарадња са ментором, БОШ и МОШ школама	-Састанци са ментором -Контакти са БОШ и МОШ школама по питању имплемента-ције програма ПО	Ментор са чланови-ма тима за ПО -Чланови тимова БОШ и МОШ	Састанци, радиони-це, контакти телефо-ном и електронским путем	Током школске го-дине
9. Успостављање контака-та са партнерима	-Израда списка партнера разли-читих занимања и организација -Успостављање контаката са па-ртнерима, личним контактом, e-mail-ом, телефоном...	Чланови тима, дире-ктор, партнери	Разговори, електро-нским путем, теле-фоном	Током школске го-дине
10. Организовање реалних сусрета за ученике VIII и VII разреда	-Договор о терминима сусрета и месту реализације -Припрема ученика за реалне су-срете	Чланови тима са па-ртнерима	Разговор	Од децембра
11. Реализација реалних сусрета	-Посета предузећа, организација, пријем гостију (партнера) у шко-ли	Чланови тима, уче-ници, партнери	Посете, разговоти, интервјуи	Од децембра
12. Евалуација радионица	-Процена радионица од стране ученика -Процена водитеља радионица	Чланови тима и уче-ници	Различите технике евалуирања (упитни-ци, бецеви, смајлији, плакати)	После сваке радио-нице и на крају про-грама
13. Вођење евиденције	-Евидентирање сваке активности наведене у Плану имплемента-ције ПО, као и редоследа ради-оница и реалних сусрета	Чланови тима за ПО	Евиденција у еле-ктронској форми	Током имплемента-ције програма
14. Формирање портфо-лиа	-Попуњавање материјала из по-ртфолија (ако их добијемо од giz-a) -Прикупљање продуката са ради-оница	Чланови тима и уче-ници	Комплетирање по-ртфолиа ученика (ако их добијемо од giz-a) продуктима са	Током имплемента-ције програма

			радионица	
15. Обучавње разредних старешина за одржавање радионица ПО	-Избор разредних старешина за имплементацију пројекта (сваке школске године то су разредне старјешине VII разреда) -Обука наставника за реализацију радионица ПО у својим одеље-њима	Чланови тима за ПО	Састанак Тима за По	Током имплемента-ције програма

<u>Програм здравствене заштите</u>

Здравствена заштита ученика остварује се у сарадњи са здравственим центром и обухвата пре свега систематске прегледе деце која полазе у припремни или први разред, редовне систематске прегледе ученика у трећем, петом и седмом разреду и вакцинацицију ученика.
У школи уторком и четвртком ради стоматолог који обавља редовне систематске прегледе зуба и активности из области превентивног деловања.
За ученике првог и другог разреда у оквиру наставе обавезних и изборних предмета кроз тематско планирање реализују се теме здравственог васпитања у складу са Правилником о наставном плану и програму.
Програмом рада одељењских старешина предвиђена је реализација тема које су из облаасти превенције болести и ризичних понашања и унапређивања психо-физичког здравља ученика.
Школа ће у превентивном деловању сарађивати са Заводом за заштиту јавног здравља и Црвеним крстом.

Опис активности	**Носиоци реализације**	**Време реализације**	**Напомена**
Систематски прегледи деце која полазе у припремно предшколско и у први разред	У сарадњи са васпитачима	По позиву из Здравственог центра Зајечар који поступа у складу са Правилником о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања –садржај и обим превентивних мера-Сл. Гласник бр 124/12	**Здравствени центар Зајечар**
Систематски прегледи ученика	**У сарадњи са одељењским старешинама**		
Систематски преглед осмака	**У сарадњи са одељењским старешинама**		
Вакцинација ученика	**У сарадњи са одељењским старешинама**		
1. Систематски прегледи зуба 2. Превентивно заливање фисура 3. Санација 4. Васпитно-превентивни рад 5. Статистички извештаји и извештаји о раду	**Школска стоматолошка служба-**	**Током школске године** у складу са Правилником о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања –садржај и обим превентивних мера-Сл. Гласник бр 124/12	
Превентивно деловање у сарадњи са **Заводом за**	**Педагог, психолог**	**Током школске године по позиву из**	**Завод за заштиту јавног здравља**

заштиту јавног здравља		**Завода за заштиту јавног здравља**	
Превентивно деловање у сарадњи са Црвеним крстом:			
Месец борбе против болести зависности- инфо презентације и радионице намењене ученицима од 5. до 8. разреда	**Здравствено-превентивна секција медицинске школе у сарадњи са Данијелом рајић-координатором сарадње са Црвеним крстом**	**Новембар**	**Црвени крст**
Обелажавање 1. Децембра-Светски дан борбе против АИДСа	**У сарадњи са Данијелом рајић-координатором сарадње са Црвеним крстом**	**Децембар**	**Црвени крст**
Дан борбе против пушења	**Волонтери у оквиру омалдинске теренске јединице Црвеног крста**	**31. јануар**	**Црвени крст**
Обелажвање Светског дана здравља –рекреативни скупови и инфо презентације	**Разредне старешине, педагог, психолог у сарадњи са Данијелом Рајић-координатором сарадње са Црвеним крстом**	**7. април**	**Црвени крст**
Општинско квиз такмичење ,,Шта знаш о здрављу, шта знаш о Црвеном крсту"	**Разредне старешине, педагог, психолог у сарадњи са Данијелом Рајић-координатором сарадње са Црвеним крстом**	**15.05 - 25.05.**	**Црвени крст**

Програм социјалне заштите

Школа у сарадњи са надлежним установама: Центар за социјални рад и Градска управа обезбеђује бесплатне уџбенике и ужине за материјално угрожене ученике.
Педагог, психолог и разредни старешина посебну пажњу посвећују праћењу емоционалног и социјалног развоја ученика штићеника Центра за социјални рад и о томе редовно извештавају надлежне.
Када је то потребно ради пружања додатне подршке ученицима који имају тешкоћа у прилагођавању обарзовно-васпитном процесу укључује се и интерресорна комисија како би се нашло оптимално решење.
У сарадњи са Црвеним крстом реализује се "месец солидарности" добровољни прилог од 5о дин који остаје школи као вид помоћи материјално угроженим ученицима.
У децембру месецу реализује се акција "један пакетић, пуно љубави" где се у школи прикупљају играчке и слаткиши за материјално угрожену децу.
У току ускршњих празника организује се „ускршњи вашар"-продаја ускршњих јаја и укараса-сав приход користи се као помоћ материјално угроженим ученицима.
У мају месецу у сарадњи са „Колом српских сестара" организује се продаја ђурђевка на градском скверу, сав приход иде у хуманитарне сврхе као помоћ материјално угроженим ученицима.
Када је то потребно у социјалну заштиту улључује се и полицијска управа у складу са протокоолом о заштити деце, ученика од насиља.

Опис активности	**Време реализације**	**Носиоци реализације**	**Напомена**
Сарадња са Центром за социјални рад у ажурирању спискова ученика који добијају бесплатну ужину и бесплатне уџбенике	**Септембар**	Педагог, психолог, разредне старешине	
"Месец солидарности" Прикупљање добровољног прилога као вид помоћи материјално угроженим ученицима школе	**Септембар**	Данијела Рајић, координатор сарадње са Црвеним крстом, одељењске старешине, педагог, психолог	**Акција Црвеног крста**
Подношење захтева интерресорној комисији за процену потреба за пружањем додатне социјалне подршке	**Септембар-јун**	Педагог, психолог, Тим за ИО, разредне старешине	
Праћење емоционалног и социјалног развоја ученика штићеника Центра за соц.рад и извештавање надлежних у Центру	**Септембар-јун**	Педагог, психолог	
"*Један пакетић-пуно љубави"* Прикупљање слаткиша и играчака за материјално угрожену децу	**Децембар**	Данијела Рајић, координатор сарадње са Црвеним крстом, Разредне старешине, педагог, психолог	**Акција Црвеног крста**

Школске хуманитарне акције: Ускршњи вашар-продаја ускршњих јаја и украса-сав приход иде у хуманитарне сврхе	**Април**	Драган Веселиновић-вероучитељ, Санела Стефановић, проф.ликовне културе	
Продаја ђурђевка - сав приход иде у хуманитарне сврхе	**Мај**	Даринка Гацовић, педагог	**Коло српских сестара**

<u>Програм еколошке заштите животне средине и естетског уређења школе</u>

Естетско уређење школе и њених просторија вршиће се свакодневно. Начин одржавања прописан је Кућним редом школе, који је усвојен на седници Н.В.

Уређивање и одржавање околине школе вршиће одељења виших и нижих разреда по распореду за текућу годину.

Планирају се следеће активности:

- обнављање постојећих и стављање нових канти за отпатке,
- „Донеси своју украсну биљку“
- Израда еколошког плаката,
- Збрињавање украсног биља преко зиме,
- Пролећне горанске акције,
- Обележавање 5. јуна, Дана заштите животне средине.

Опис активности	**Време реализације**	**Носиоци реализације**
Опремање школских ходника ученичким ликовним радовима	Октобар – мај	Наставник ликовне културе
Опремање учионица ученичким ликовним радовима	Октобар – мај	Одељенска заједница, дељењски старешина и професор ликовне културе
Обликовање живог кутка у кабинету за биологију; гајење биљака у саксијама; гајење животиња (акваријум, кавез са птицом, кавез са хрчком); украшавање школских учионица и ходника украсним биљкама; уређење школског парка.	Септембар - јун	Невена Ињац, Милинка Кнежевић, Јасмина Минић и чланови биолошке секције
Чишћење учионица	Два пута дневно	Помоћно особље
Чишћење и прање ходника	Четири пута дневно	Помоћно особље
Чишћење и прање санитарних чворова	Два пута дневно	Помоћно особље
Чишћење дворишта	Један пут дневно	Помоћно особље
Прање прозора	Један пут месечно	Помоћно особље
Чистоћа је пола здравља	Септембар	Ученици I разреда
Хигијена радног места у кући и школи	Новембар	Ученици I разреда
Акција уређења околине	Април	Ученици I разреда
Зелени кутак у одељенској заједници	Септембар	Ученици II разреда
Светски дан човекове околине 5. јуни	Јун	Ученици од II до VII разреда
Део зелене површине у школском дворишту	Септембар	Ученици III разреда
Хајде да уредимо нашу учионицу	Април	Ученици III разреда
Лична хигијена и хигијена школских	Септембар	Ученици IV, Vи VI разреда

просторија		
Лична хигијена и хигијена школских просторија	Октобар	Ученици разреда

<u>Програм сарадње са друштвеном средином</u>

Школа прати у укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира саджај и начин сарадње.
Културне активности школе реализоваће се у сарадњи са Центром за културу града Зајечара: такмичење рецитатора, учешће у облежавању Дана града.
Спортске активнсоти школе-јесењи и пролећни крос и школска лига у сарадњи са спортским савезом .
Сарадња са Градском управом око побољшања услова рада школе.

Носиоци реализације	**Опис активности**	**Време реализације**
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	Сарадња у реализацији културних и спортских активности кроз сарадњу ученичких парламената. Учешће у облежавању Дана школе осталих градских школа.	X - V
СРЕДЊЕ ШКОЛЕ	У спровођењу плана и програма професионалне оријентације.	Мај - јун
ШКОЛСКИ ДИСПАНЗЕР	Активности здравствене заштите ученика.	Септембар - јун
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ЈАВНОГ ЗДРАВЉА	Радионице са циљем превенције болести зависности о осталих облика ризичног понашања	Септембар - јун
ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ	Реализација културних активносту школе-детаљније у плану културних активности.	X - V
СПОРТСКИ САВЕЗ	Реализација спортских активности школе-детаљније у плану спортских активности	Септембар - јун
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	➢ Праћење развоја ученика штићеника Центра за социјални рад ➢ Бесплатне ужине и бесплатни уџбеници за ученике штићенике Центра ➢ Сарадња у додатном васпитном раду са ученицима који имају проблема у понашању и прилагођавању	Септембар - јун Септембар, јануар Октобар - мај
САРАДЊА СА ПОЛИЦИЈСКОМ УПРАВОМ	➢ Рад школског полицајца ➢ Сарадња у додатном васпитном раду са ученицима који имају проблема у понашању и прилагођавању ➢ Упућивање дописа уколико се укаже потреба да се ангажовањем полицијске	Септембар – јун Октобар – јун

	управе поправи безбедносна ситуација у школи ➢ Радионице за ученике 4. и 6.разреда	
САРАДЊА СА ЦРВЕНИМ, КРСТОМ	У реализацији активности здравстене и социјалне заштите ученика, као и реализацији спортских и културних активнсоти у складу са Планом активности Црвеног крста у основним школама	Септембар - јун
САРАДЊА СА ГРАДСКОМ УПРАВОМ	➢ Са координатором интерресорне комисије по питању пружања додатне образовне подршке ученицима којима је она потребна ➢ Бесплатне ужине за ученике који су материјално угрожени ➢ Пријављивање непохађача надлежнима у градској управи	Септембар, новембар, фебруар, мај Септембар, јануар Октобар, децембар, март, мај, јун
БИБЛИОТЕКА „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ"	Литерарни конкурси Књижевне вечери Активнсоти у склопу обележавања Дечије недеље	Септембар - јун
ЦРКВА	Обележавање верских празника: Св.Саве –школске славе Ускрса Видовдана	Септембар – јун Јануар Април Јун
НАРОДНИ МУЗЕЈ	Час на Феликс Ромулијани и посета Музеју за ученике 5.разреда	Мај - јун
ИСТОРИЈСКИ АРХИВ	Ученици који иду на додатну наставу из историје и историјску секцију.	Септембар - јун
САРАДЊА СА МЕДИЈИМА	Праћење рада школе, реализације наставних и ваннаставних активности, посебно успеха које постижу наши ученици на такмичењима, смотрама и конкурсима.	Септембар - јун

<u>Програм сарадње са породицом:</u>

Најважнију улогу у сарадњи школе и родитеља има одељенски старешина, педагог, психолог и директор школе. Циљ програма сарадње са породицом је помоћ родитељима и старатељима у остваривању васпитне функције породице.

Сарадња породице и школе остваривање се међусобним информисањем родитеља и наставника о здрављу и психофизичком развоју ученика, резултатима учења и понашања, условима живота и породице. Информисање наставника и родитеља обављаће се индивидуалним контактима преко радитељских састанака, дана отворених врата и обиласком породичних домова. У школи постоји просторија за пријем родитеља. На огласној табли за родитеље истакнути су термини у којима родитељи могу разговарати са

наставницима. Једном меесечно школа је отворена за родитеље те они имају могућност и да присуствују образовно-васпитном процесу.
У току школске године после сваког наставног периода одржаће се родитељски састанци у свим одељењима, а по потреби и чешће. Сарадња са родитељима организоваће се и кроз: учествовање родитеља у реализацији појединих садржаја у реализацији програма професионалне орјентације, екскурзија, слободних активности, избора страног језика, избору факултативних и изборних предмета итд.

Директор школе организује и пријем за родитеље који су постигли запажене резултате на такмичењима поводом обележавања Дана школе.

На крају полугођа организује се анкета за родитеље ради праћења успешности програма сарадње школе и породице. Мишљење родитеља добијено у анкети узеће се као полазна основа за планирање сарадње школе и породице.

Опис активности	**Време реализације**	**Носиоци реализације**	**Начин реализације**
➢ Упознавање родитеља са организацијом рада у школи ➢ Избор чланова Савета родитеља ➢ Представљање изборних предмета и изјашњавање родитеља путем анкете. ➢ Полазак у школу велика промена у животу седмогодишњег детета-1.разред ➢ Прилагођавање петака на предметну наставу-5.разред	Септембар	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС, родитељски састанци, Индивидуални разговори са родитељима
➢ Дан отворених врата	IX-VI По један дан у току сваког месеца када је школа отворена за родитеље		
➢ Разговори са предметним наставницима	IX-VI По распореду када наставници могу да их приме-распоред истакнут на огласној табли за родитеље	Разредне старешине, предметни наставници, распоред израђује помоћник директора у складу са распоредом часова појединих наставника.	Индивидуални разговори са родитељима
➢ Део са информацијама за родитеље на школском сајту	IX-VI	Комисија за израду и ажурирање сајта школе	Ажурирање сајта пколе
➢ Пружање помоћи у осмишљавању радног и слободног времена ученика	Октобар	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима,

➢ Прелазак са разредне на предметну наставу ➢ Информисање родитеља о Посебном протоколу за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања			родитељски састанци
➢ Тромесечје-анализа успеха и дисциплине ученика	Новембар	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци
➢ Полугође-анализа успеха и дисциплине ученика ➢ Анкета за родитеље о сарадњи школе и породице	Децембар	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци
➢ Прослава Св. Саве	Јануар	Разредне старешине, Директор	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци
➢ Тромесечје-анализа успеха и дисциплине ученика	Април	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци
➢ Учешће родитеља у реализација програма професионалне оријентације ученика-реални сусрети са различитим занимањима	Мај	Тим за професионалну оријентацију ученика	"Реални сусрети" ученика и родитеља који говоре о свом занимању или помажу у организацији посете предузећима и организацијама где су запослени.
➢ Полугође -анализа успеха и дисциплине ученика	Јун	Разредне старешине Педагог, психолог	ЧОС Индивидуални разговори са родитељима, родитељски састанци
➢ Анкета за родитеље о сарадњи школе и породице	Јун	Разредне старешине Педагог, психолог	Анкета

<u>Програм излета и екскурзија, наставе у природи</u>

Екскурзије и излети су ваннаставни облици образовно - васпитног рада који се остварују ван школе.

Циљ је усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.

Задаци који се остварују реализацијом програма ескурзија и излета су: проучавање објекта и феномена у природи, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Садржај екскурзије базира се на наставном плану и програму. Планиране су према плану и програму екскурзија и излета на нивоу виших разреда. Временски и садржајно су осмишљене. План излета је усвојило Наставничко веће, Савет родитеља и Школски одбор.

Средства за извођење екскурзије обезбеђују родитељи ученика. Ако се планиране излети буду реализовале, ученици ће бити систематски припремљени и задужени рефератима..
По завршетку излета, стручни вођа пута сачињава извештај о екскурзији који усваја Наставничко веће,Савет родитеља и Школски одбор.

РЕЛАЦИЈЕ ПЛАНИРАНИХ ЕКСКУРЗИЈА, ИЗЛЕТА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

8. РАЗРЕД

Екскурзија 8. разреда, тродневна, на релацији: Зајечар, Београд (обилазак музеја ваздухопловства), манастир Крушедол, Сремски Карловци (обилазак свих локалитета), Нови Сад (обилазак музеја Војводине, Петроварадинске тврђаве и центра града), Зобнатица (обилазак ергеле и музеја), Суботица (обилазак центра града, пијаце, Градске куће), Палић (обилазак ЗОО врта).

7. РАЗРЕД

Екскурзија 7. разреда, дводневна, на релацији: Зајечар, манастир Жича, манастир Студеница, Ужице (обилазак Кадињаче), Сирогојно Златибор (ноћење у хотелу „Дијамант“), Торник (вожња жичаром), Мокра Гора (Шарганска осмица), Перућац.

6. РАЗРЕД

Екскурзија 6. разреда, дводневна, на релацији: Зајечар, Београд (панорамско разгледање града, обилазак ботаничке баште, Народни музеј или Етнографски музеј, Народно позориште, Музеј ваздухопловства, Калемегдан, манастир Раковица, дворски комплекс на Дедињу), Бања Врујци (ноћење), Ваљево, Бранковина (обилазак локалитета), Тршић, манастир Троноша, Текериш.

5. РАЗРЕД

Екскурзија 5. разреда, дводневна, на релацији: Зајечар, Ђавоља Варош, Пролом бања, Врање (обилазак свих локалитета), манастир Прохор Пчињски, Власинско језеро (ноћење ММ Нарцис), Ниш (обилазак Медијане, Чегра и Бубња).

4. РАЗРЕД

Екскурзија 4. разреда, једнодневна, на релацији: Зајечар, Крагујевац (Шумарице), Буковичка бања (Аранђеловац), Опленац, Топола.

3. РАЗРЕД

Екскурзија 3. разреда, једнодневна, на релацији: Зајечар, Ђердап 1, вожња бродом код Кладова, Рајкова пећина, Врело Млаве, манастир Горњак.

2. РАЗРЕД

Екскурзија 2. разреда, једнодневна, на релацији: Зајечар, Крушевац (Лазарица), манастир Љубостиња, Врњачка бања.

1. РАЗРЕД И ПРЕДШКОЛЦИ

Екскурзија 1. Разреда и предшколаца, једнодневна, на релацији: Зајечар, Злотска пећина, Бор, (Зоо врт), Борско језеро, Брестовачка вања.

ПЛАН ИЗЛЕТА УЧЕНИКА КОЈИ ПОХАЂАЈУ ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

За ученике V, VI и VII разреда

Циљ излета:

Циљ излета је савлађивање дела наставног програма овог предмета, непосредним упознавањем његовог садржаја, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и знаменитости које су у вези са делатношћу школе.

Реализацијом наведеног излета ученици ће моћи да примене све оно што су научили за време наставе грађанског васпитања и да на конкретан начин дођу до нових, за њих важних, искустава.

Задатак излета:

Задаци који се остварују реализацијом програма излета су:

- Стицање нових сазнања;
- Развијање другарства и сарадничког односа;
- Развијање позитивног односа према националним, уметничким и културним вредностима;
- Развијање и изграђивање естетских, културних и спортских потреба и навика;
- Развијање позитивних социјалних односа међу ученицима и наставницима;
- Развијање и неговање позитивних осећања према народној традицији и културном наслеђу.

Реализација излета:

Излет из предмета ГВ реализује се заједно за сва одељења виших разреда.

Овогодишња дестинација екскурзије биће Јагодина

Маршута је: Зајечар, Свилајнац, Јагодина, Зајечар.

За ученике VIII разреда који похађају грађанско васпитање

Циљ излета:

Циљ излета је савлађивање дела наставног програма овог предмета, непосредним упознавањем његовог садржаја, појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и знаменитости која су у вези са делатношћу школе.

Реализацијом наведеног излета ученици ће моћи да примене све оно што су научили за време наставе грађанског васпитања и да на конкретан начин дођу до нових, за њих важних, искустава.

Задатак излета:

Задаци који се остварују реализацијом програма излета су:

- Стицање нових сазнања;
- Развијање другарства и сарадничког односа;
- Развијање позитивног односа према националним, уметничким и културним вредностима;
- Развијање и изграђивање естетских, културних и спортских потреба и навика;
- Развијање позитивних социјалних односа међу ученицима и наставницима;

- Развијање и неговање позитивних осећања према народној традицији и културном наслеђу.

Реализација излета:
Излет из предмета ГВ реализује се заједно за сва одељења осмог разреда.
Овогодишња дестинација екскурзије биће Београд.
Маршута је: Зајечар, Београд, Зајечар.

ПЛАН ЈЕДНОДНЕВНИХ ИЗЛЕТА ЗА УЧЕНИКЕ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ

I и II разред
Манастир Суводол, Књажевац, Сокобања (8.6.2019).
III и IV разред
Манастир Свети Роман и Ђунис, Крушевац (25.5.2019).
V и VI разред
Манастир Суково, Поганово и Темска, Пирот (18.5.2019).
VII и VIII разред
Београд, Храм Св. Саве, Црква Ружица, ТЦ „Ушће“ Београд (20.4.2019).

Циљ ових излета је, у складу са циљевима и задацима наставног плана и програма православног катихизиса, употпуњавање целовитог православног погледа на живот, развијање естетског укуса и уметничких склоности, као и упознавање духовног и националног идентитета кроз сагледавање православне црквене уметности и архитектуре.

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Настава у природи се реализује за ученике од I до IV разреда у трајању од седам дана на релацији: Зајечар – Копаоник и Дивчибаре

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА

Школска библиотека је место библиотечко – информационе, васпитно – образовне активности школе.

У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко – информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори.
Библиотека је дужна да у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике.
Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.
Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом.
Програм рада школске библиотеке саставни је део школског проограма.

ПРОГРАМ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

„Улога школске библиотеке у учењу и подучавању намењеном свима“

Школску библиотеку треба водити у складу са јасно устројеним програмом.
Програм библиотеке треба осмислити имајући у виду далекосежни програм и потребе школе, и он треба да одржава њен дух, дугорочне и краткорочне циљеве, као и њену ствраност.
Програм ће тачно одредити када, где, за кога, и ко ће остварити све расположиве могућности библиотеке.

Програм библиотеке ће бити остварљив ако га сви учесници у образовном процесу школе подрже и допринесу постизању дугорочних и краткорочних циљевљ који су у њему постављени.
Због тога у његовом писању треба да учествује што више корисника библиотичких услуга.

Функције школске библиотеке

„Школска библиотека је саставни део образовног процеса“

Функције школске библиотеке одређене су програмом, задацима и циљевима основног и средњег образовања, културним и јавним делатностима школа, положајем наставника, стручних сарадника, библиотекара и ученика у васпитно – образовном процесу.
Школска библиотека више не може бити само место за позајмљивање књига већ такав ресурни комуникацијско – информациони и мултимедијски центар који ће бити прилагођен узрасту ученика, њиховим потребама, као и потребама наставника у целокупоном процесу васпитања и образовња.
Библиотекар у школи постаје посредник између читалаца и књига, читалаца и електронске базе података, наставника и стручне и обпште литературе.

Задаци библиотечког особља у школској библиотеци

„Школски библиотекар је припадник стручног, квалификованог особља, одрговоран за планирање рада и управљање школском библиотеком“

1. Школска библиотека нуди помоћ при учењу, књиге и изворе који свим учесницима образовног процеса у школи омогућавају да развију критичко мишљење и да делотворно користе информације у свим облицима и на свим медијима.
2. Школске библиотеке се повезују у ширу библиотечко – информациону мрежу, а школски библиотекар поступа у складу са принципима Унесковог Манифеста за јавне библиотеке.
3. Библиотечко особље омогућава коришћење књига и других извора и информација, у распону од уметничких до документарних, од штампаних до електронских на лицу мета и на даљину. Ти извори допуњују и обогаћују садржај уџбеника, наставних материјала и методику наставе.
4. Сам амбијент међу књигама и другим изворима информација подстиче на стваралаштво и задатак библиотечког особља је да код корисника библиотечких услуга развија културу рада, реда и понашања у модерном духу.
5. Школска библиотека пружа информације и сазнања која су неопходна за успешно учествовање у савременом друштву заснованом на информавијама и знању, а задатак библиотечког особља јесте да континуирано прате промене у друштву и да перманентним стручним усавршавањем буду у току информационих, комуникационих и техничких промена ради стицања нових знања и вештина.
6. Задатак библиотечког особља и реализатора наставног процеса је да међусобно сарађују и да се допуњују јер на овакав начин комуникације ученици достижу виши ниво писмености, боље овладавају у вештинама читања, учења, решавања проблема, као и информационим и комуникационим вештинама, чиме се подстиче маштовитост, креативност и разноликост деце и омладине.
7. Библиотечко особље у школској библиотеци треба да пружа своје услуге подједнако свим учесницима образовног процеса, без обзира на узраст, расу, пол, веру, националност, језик, професионални или друштвени статус, чиме се охрабрује интелектуални дијалог и потпомаже културна разноликост.
8. Задатак библиотечког особља је да онима који не могу да користе уобичајене библиотечке услуге и грађу треба обезбедити у сарадњи са психо – педагошком службом и управом школе посебне услуге и материјале који ће им обезбедити адекватан и квалитетан рад према својим могућностима. Могућност коришћења услуга и колекција треба да се заснива на општој декларацији UN о људским правима и

слободама и не сме да подлеже било каквој идеолошкој, политичкој или верској цензури као ни комерцијалним притисцима.

9. Библиотечко особље у школској библиотеци омогућава ученицима да овладају вештинама за учење током читавог живота, развија њихову стваралачку машту и оспособљава их да буду одговорни грађани.
10. Задатак библиотечког одсобља је да редовно сарађује а другим школским и јавним библиотекама ради размене информација, књижног фонда и друге библиотечке грађе.
11. Задатак школског библиотекара је да као припадника стручног, квалификованог особља, буде одговоран за планирање рада и управљање књижним фондом и ивентаром школске библиотеке.
12. Школски библиотекар има задатак да поседује општа знања која прате реализацију наставног просеса ради квалитетног пружања услуга корисницима библиотечког књижног фонда али и употребе компјутера.
13. Задатак библиотекара је учествовање и у културним догађајима школе, али то се највише релизује кроз прикупљање прилога за школски лист, одабир песама за рецитаторску секцију, прикладни драмски текстови, организовање сусрета са познатим дечијим писцем или песником.

Циљеви библиотечког особља у школској библиотеци

„школска библиотека умогућава ученицима да овладају вештинама за учење током читавог живота, развија њихову стваралачку машту, и оспособљава их да буду одговорни грађани“

Следећи циљеви су неопходни за унапређивање писмености, информатичке писмености, подучавања, учења и за подизање културног нивоа и представљају соновне услуге школске библиотеке.

1. Подршка и побољшање образовних циљева наведених у наставном плану и програму школе.
2. Развијање и неговање навике и уживања у читању и учењу код деце, као и навике коришћења библиотеке током читавог живота.
3. Пружање прилике да се искуси стварање и коришћење информација у циљу стицања знања, познавања развијања маште и уживања.
4. Подстицање свих ученика да стичу и користе вештине вредновања и коришћења информација, без обзира на облик, формат или медиј, као и да овладају начинима друштвене комуникације.
5. Обезбеђивање приступа локалним, регионалним, националним и глобалним изворима и могућностима, што оне који уче доводи у додир са различитим идејама, искуствима и ставовима.
6. Организовање активности које јачају друштвену и културну свест.
7. Сарадња са ученицима, нставницима, управом и родитељима да би се остварили циљеви школске библиотеке, рада школског библиотекара али и школе у целини.
8. Заступање начела да су слобода мишљења и приступ информацијама неопходни предуслови за делотворно и одговорно учешће у грађанском демократском друштву.

Садржај програма (активности)	Оријентациони број активности	Активности ученика	Активности реализатора	Поступци остваривања програма у међусоној интеракцији корисника библиотечких услуга	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци планираних активности
Израда годишњег плана рада	1.	Уношење у компјутер плана рада. Учење путем посматрања и уучавања.	Коришћење литературе за израду плана рада. Сачињавање плана.	У библиотеци ученици и наставници претражују информације и долазе до потребних које ће им омогућити реализацију предвиђених активности	Фронтални рад	Развијање систематичности у раду.
Упознавање ученика са временом и правилником рада шкоске библиотеке	1.	Чланови библиотечке секције ће прочитати осталим ученицима време рада библиотеке и читаонице	Библиотечко особље ће ускладити време рада са потребама ученика у других корисника библиотечких услуга	Упознавање, разговор, предтављање правилника, давање инструкција за рад, договарање, презентација	Фронтални рад	Упознавање ученика са правилима, Дужностима и њиховим спровођењем.
Свакодневно издавање књига корисницима библиотеке	Свакодневно	Ученици ће проверавати исправност књига а по потреби и њихово санирање	Уношење картица ученика у евиденцију картотеке и у компјутер	Дијалог, договарање, објашњавање, упућивање	Тимски рад	Омогућавање корисницима коришћење књига.
Упознавање ученика са књижним фондом библиотеке	Свакодневно	Израда слова за обележавање наслова књига на полицама	Кроз издавање књига библиотекар ће ученике едуковати о распореду књижне и не књижне граде и начинима самосталног коришћења библиотечог фонда	Представљање, слушање, дискусија, упућивање	Фронтални рад	Пружање потребних информација ученицима.
Сређивање картотеке ученика	2.	Ученици ће проверити адресе	Проверити да ли су сви ученици	Давање инструкција за		Развијање систематичности у

и других корисника библиотечких услуга		корисника библиотечких услуга и по птреби их уносити у компјутер	евидентирани у картотеци користећи дневнике рада. Прикупљање података и израда програма.	рад, договарање, срећивање картица ради доступности свим корисницима библиотечких услуга	Индивидуални рад, рад у пару, фронтални рад	раду.

Садржај програма (активности)	**Оријентациони број активности**	**Активности ученика**	**Активности реализатора**	**Поступци остваривања програма у међусоној интеракцији корисника библиотечких услуга**	**Основни облици извођења програма**	**Циљеви и задаци планираних активности**
Упис нових чланова, посебно првака у библиотеку	2.	Ученици ће нове чланове уписивати у компјутер и регистровати их у картотеку пратећи чланске карте	Договарање посете,израда плана посете,упућивање учитељима захтева за реализацију активности. Припремити чланске карте са потребним подацима узети их из дневника рада	Давање инструкција за рад, договарање, дискусија	Групни рад	Упознавање и укључивање ученика у организован начин коришћења библиотечких услуга као и упознавање ученика са правилима рада библиотеке, њиховим дужностима у коришћењу књига.
Рад у маркетингу школе	Свакоднево	Дељење брошура о раду и учесницима библиотеке. Прављење сајта школе.Израда зидних новина.	Свакодневна промоција значаја библиотеке као места за учење, стицање знања и вештина	Промоција, презентација Истицање обавештења	Рад на терену Сакупљачки рад	Промоција библиотечких услуга.

Оспособљавање ученика за самостално коришћење књижног фонда библиотеке	Свакодневно	Ученици који су већ упознати са фондом библиотеке своја искуства могу пренети новим корисницима библиотечких услуга	Ученицима давати конкретне смернице усменим путем где се шта налази у библиотеци и читаоници	Разговор, објашњавање, упућивање, коришћење истраживачке методе рада	Индивидуални облик рада	Упознавање ученика са правилима коришћења књижног фонда библиотеке.
Пружање помоћи ученицима при избору литературе и нове грађе	Свакодневно	Едукују друге ученике	Упућивање ученика на правилан одабир оних садржаја који ће задовољити њихова интресовања и потребе. Анализа примера добре литературе.	Давање инструкције за рад, разговор, објашњавање, коментарисање, дискусија	Индивидуални облик рада, фронтални рад	Пружање потребних услуга.
Развијање навика за чување, заштиту и правилно руковање књижном грађом	Свакодневно	Доношење књига и богаћење књижног фонда. Санација оштећених књига	Показати како се књига чува да дуже траје. Показати ученицима како се врши замена старе или изгубљене књиге	Договарање, усмеравање, презентација	Тимски рад	Упознавање и развијање естетских вредности.
Сарадња са наставницима и стручним сарадницима	Периодично	Рад на компјутреу, пружање помоћи ученицима који слабије пишу, читају, учествовање у приредбама, прославама и пројектима школе	Укључивање информационе технологије у наставне програме. Припремање и реализовање програма читања и културних догађаја као и унапређивање наставних планова	Сазнавање, читање и учење о теми, евалуација извора, информисање, презентација.Предлози мера и даљи кораци.	Тимски рад	Развијање међусобне сарадње.

Планирање набавке књижне и не књижне грађе	Један пут у седмици	Сортирање књига и пребројавање књижне и не књижне грађе према броју корисника у школској библиотеци	Праћење наставног плана и програма који ће омогућити увид у потребана број књижне и не књижне грађе	Истраживачка метода. Сакупљање.	Групни облик рада	Неговање библиотичког фонда.
Богаћење књижног фонда	Један пут у седмици	Сортирање набављених књига према распореду у библиотеци и читаоници	Набвити књиге према потребама корисника библиотеке	Прикупљање,одлагање, сортирање, чување и обогаћивање књижног фонда.	Фронтални рад	Набавка актуелних наслова.
Срећивање књижног фонда	Свакодневно	Унос књига у компјутер. Санација оштећених књига	Замена књига и њихаова евиденција у књигу набвке	Давање предлога и инструкција за рад, разговор, презентација, систематизација, класификација	Индивидуални рад, рад у пару, фронтални рад	Распоред књижног фонда према правилима.

Посета сајму књига	1.	Давање предлога за набавку књига	Набавка актуелних наслова на сајму књига	Праћење	Рад на терену	Стицање нових информација.
Организовање посебне сарадње са учитељима из издвојеног одељења	По потреби	Едукују друге ученике	Прати потребе и интресовања и пружа помоћ при одабиру књижне и не књижне грађе која ће задовољити савладавање наставних садржаја	Разговор, праћене, усмеравање	Тимски рад	Упознавање и укључивање ученика из издвојеног одељења у живот и рад матичне школе.
Едукација првака	3.	Ученици треба да презентују своја лична, позитина искуства у дружењу са књигом	Одабир књига примерен узрасту корисника. Договарање посете ученика библиотеци са учитељима.	Разговор, објашњавање, презентација	Фронтални рад, појединачни приступ	Развијање љубави према књизи.

Евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставничко – сарадничког фонда књига	Свакодневно	Истичу наслове актуелних књига ученичког интресовања	Прате и усмеравају коришћење библиотечког фонда. Дају се предлози и мере за успешну сарадњу.	Презентација	Индивидуални рад	Праћење протока књига и набавка потребних наслова у наставном и вам наставном процесу рада школе.
Вођење евиденције о часописима у школској библиотеци	Једном у седмици	Провера уписаних часописа, класификација штампе, часописа и новина после коришћења у библиотеци и читаоници	Праћење потреба корисника библитеке и набавка часописа како би успешно пратили свакодневни проток информација	Евидентирање, праћење, набавка	Индивидуални рад, рад у пару	Развијање систематичности у раду.

Вођење библиотечког пословања (инвентарисање, класификација...)	Свакодневно	Унос у компјутер потребних података из књиге	Библиотечко особље треба да редовно врши ревизију књижне и не књижне грађе ради праћена потреба корисника библиотеке	Писана метода	Индивидуални рад, групни рад	Упознавање са правилима и њихово спровођење.
Аксија у набавци књига	Свакодневно	Прикупљање књига за школску библиотеку	Припремити прикладне поклоне за најактивније учеснике у акцији „ Година књиге“	Истраживачка метода, стваралачка метода, ркламирање, презентација	Рад на терену	Богаћење библиотичког фонда.
Сарадња са Градском библиотеком Ужица и у другим градовима	Један пут седмично	Посета ученика јавној библиотеци било индивидуално или у оквору одељења	Заједничка обука библиотечког особља, учешће у стручном усавршавању, заједничко реализовање програма, заједнички	Праћење, усмеравање	Групни рад	Размена искустава у раду библиотекара али и библиотечке секције.

			маркетинг библиотечких услуга усмерене на децу и младе			
Стручно усавршавање	Континуирано	Ученици могу да попуњавају анкетне листиће, чек листе упитнике	Учешће у семинарима и стручној обуци. Анализа извештаја, записника,упитника, чек листа и осталих инструмената.	Праћење нових информативно – технолошких достигнућа	Индивидуални рад, рад у пару, групни рад, тимски рад	Праћење информација за реализацију рада у библиотеци.
Праћење педагошке литературе, периодике, стручних приказа из области библиотекарства и наставе	Свакодневно	Разврставање литературе према већ утврђеном распореду	Набавка литературе. Анализа примера добре литературе.	Анализа информација и њихово коришћење за потребе библиотечких корисника	Индивидуални и фронтални рад Циљеви и задаци планираних активности	Праћење информација за реализацију рада у библиотеци.
Учествовање у прикупљању прилога за школски лист	3.	Сачиниће чланак,извештај или осврт на библиотеку, али прикупљаће и текстове за школски лист	Врши одабир прилога за школски лист	Прикупљање, презентација	Групни рад	Укључивање ученика у школске активности.
Организовање сусрета са познатим дечијим писцем или песником	3.	Илустровање и припремање рецитала или одломка текста и вршење презентације припремљеног	Договарање посете,израда плана посете,договор са учитељима о реализаци активности. Врши одабир песме или текста	Упућује, усмерава, коригује	Тимски рад	Неговање лепе речи.
Учествовање у раду стручних органа Школе	По потреби	Дају своје предлоге и сугестије у вези наставних садржаја	Учествује у реализацији наставног плана и програма и доприноси његовом	Договарање, упућивање, дискусија	Тимски рад	Упознавање са правилима, дужностима и њиховим спровођењем.

			побољшању			
Израда годишњег извештаја	2.	Уношење у компјутер свих активности у току школске 2013/14 године	Анализа и презентација активности и постигнутих резултата у шкоској 2013/14 години	Давање примедби сугестија, припремање активности по редоследу догађаја, излагање резултата, презентација	Фронтални рад	Направити извештај о активностима у току године.

Напомена

Треба истаћи разлике и везе између свакодневне промоције коју раде библиотекари и стварног маркетинга, као јединог начина којим се могу остварири финансије нпр. аукцијом дечијих производа (цртежи, лутке, глинени производи, декупаж предмети итд.) чиме се подстиче стваралачки дух учесника, задовољство корисника али и јачање друштвених веза то јест повезивање школе и у њој библиотеке са друштвеном заједницом.

Стварни маркетинг који је много ефикаснији од појединачних акција је процес који почиње истраживањем тржишта, његових могућности у реализацији предвиђених активности, а затим и одабир начина на који ће дата акција донети добит или корист за све учеснике.

Посебан значај има рекламирање које прати одређене потребе нпр. библиотеке за књижну и не књижну грађу, а промотивне поруке садржане у рекламирању представљају кључне компоненте којима се укратко представља установа тј. школа и њени производи – услуге.

Промоција је једна од активности маркетинга којом се услуга, производ или установа представљају локалној заједници у циљу куповине, употребе или подршке датој акцији.

Зато је неопходно оформити сајт школе где ће се приказати резулчтати рада али и потребе библиотеке. Такође, потребно је и обезбедити брошуре и памфлете на којима ће се приказати активности библиотечког особља и корисника библиотечких услуга.

ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Област	Целине	Методе	Доминантне активности	Садржаји активности
1. Упознавање природне и друштвене средине	Живи свет	Монолошка, дијалошка, демонстративна, хеуристичка и игровна метода	Перцептивне, откривачке, логичке, практичне, говорне и игролике активности	▪ Откривање и упознавање живог света путем посматрања ▪ Поређење живог и неживог света према њиховим основним карактеристикама ▪ Класификовање биљака и животиња по битним својствима ▪ Уочавање природних појава и њихов утицај на живи свет ▪ Посматрање представника живог света у њиховим заједницам начина на које су узајамно повезани ▪ Сакупљање узорака из природе
	Свет животиња			▪ Посматрање животиња у њиховом амбијенту ▪ Посматрање животиња у сеоском дворишту, природи, аквари (спољашњи изглед, понашање, исхрана, одмор, кретање …) ▪ Уочавање специфичности у понашању неких животиња (при домаћих животиња за зиму, како зец трчи, како кокош зове п граде гнезда…) ▪ Посматрање развојних циклуса у животињском свету ▪ Старање животиња о својим младунцима ▪ Уочавање разлика између домаћих и дивљих животиња ▪ Човеково старање о домаћим животињама и користи које има ▪ Практична примена стеченог знања, старање о кућном љубим
	Биљни свет		Перцептивне, откривачке, логичке, практичне, говорне и игролике активности	▪ Откривање карактеристичних својства биљака, уочавање раз упоређивање ▪ Упознавање биљака које расту у нашем крају ▪ Прикупљање узорака, лишћа, семења и плодова ▪ Посматрање фаза у развоју представника биљног света ▪ Поређење биљака које слободно расту у природи и оних које човек због користи ▪ Уочавање промена на биљкама у разним годишњим добима ▪ Разликовање зимзеленог од листопадног дрвећа ▪ Експериментисање са утицајем влаге, светлости и топлоте на семена, раст и развој биљке ▪ Старање о појединим представницима биљног света
	Човек као припадник живог света		Перцептивне, откривачке, логичке, практичне, говорне, игролике и еколошке активности	▪ Поређење човека са осталим створењима и уочавање битних (има разум и душу што га чини одговорним за збивања у око ▪ Упознавање фаза човековог живота, од зачећа, рођења, детин и старости ▪ Разликовање повољних од неповољних услова за живот чове

1. Упознавање природне и друштвене средине	Саобраћајно васпитање	Монолошка, дијалошка, демонстративна, хеуристичка и игровна метода	Драмске, перцептивне, откри-вачке, логичке, практичне, го-ворне, игролике, здравствено хигијенске, афективне и дру-штвене активности	▪ Увежбавање способности брзе и тачне оријентације у просто заустављања, и процењивања удаљености возила ▪ Упознавање боја, изгледа и значења појединих саобраћајних ▪ Коментарисање саобраћајних згода и незгода из живота ▪ Увежбавање правила понашања приликом шетње и вожње ул ▪ Систематско посматрање саобраћаја на улици (кретање возил и двосмерна улица, раскрсница, пешачки прелаз, паркинг) ▪ Посматрање рада саобраћајног полицајца и разговор са њим ▪ Драматизација у учионици на тему саобраћаја ▪ Вежбе осамостаљивања у саобраћају ▪ Увежбавање правила понашања кроз игролике активности	
	Заштита животне средине		Откривачке, логичке, практичне, говорне, игролике, друштвене и еколошке активности	▪ Уочавање прилагођености живих бића животним условима (к окружење, потенцијални непријатељи …) ▪ Разматрање начина на које човек изазива промене на својој п посебно у природи ▪ Начин на који се људи ослобађају отпадака, последице загађ земљишта и ваздуха ▪ Упознавање правила којима се штити животна околина ▪ Упознавање са заштитом угрожених врста животиња	
	Рад људи		Откривачке, логичке, практичне, говорне, игролике и друштвене активности	▪ Помагање одраслима у вршењу једноставних послова доступ ▪ Поступци којима се деца оспособљавају за руковање једноста и апаратима ▪ Упознавање са значајем људског рада (вредности, мотиви, по радним људима …) ▪ Упознавање установа и професија	
	Човек као друштвено биће		Перцептивне, открива-чке, логичке, практи-чне, говорне, игролике, здравствено хигије-нске, афективне и дру-штвене	▪ Упознавање људских заједница и њихових обичаја из других (ескими …) ▪ Активности које доводе до увиђања сличности и разлика изм друге деце ▪ Активности које доводе децу до постизања циљева и оствари заједничких подухвата ▪ Разговор о дечијим осећањима ▪ Разговор о породици, статус детета у њој, шта је кућа шта је д ▪ Поступци којима се деца осамостаљују у свему	
2. Развој математичких појмова	Положај	Монолошка, дијалошка, демонстративна, хеуристичка и игровна метода	Перцептивне, откривачке, логичке, практичне и игролике активности	▪ Предмет, слика предмета, уочавање битних разлика ▪ уочавање релација у простору и на папиру	
	Кретање кроз про-стор			▪ Кретање ка, иза, преко, кроз, око, поред, испод, између	

	Праћење и процењивање				▪ Серијација по димензијама ▪ Поређење по димензијама (велико, мало, веће, мање, више, н тање, шире, уже, дуже, краће, најдуже и најкраће) ▪ Мерење условним мерама (корацима, педљом, штапом …) ▪ Сазнање шта се мери килограмом, литром и метром
	Област, линије, тачке				▪ Дељење простора линијама (отворени и затворени простори, линије, пресек линија) ▪ Уочавање облика на стварима
	Облици		Перцептивне, откривачке, логичке, практичне и игролике активности		▪ Цртање и моделовање дводимензионалних геометријских обл троугла, правоугаоника, квадрата и тродимензионалних – лоп
	Образовање скупова				▪ Бројање унапред, уназад, у пару од задатог броја до задатог б ▪ Коришћење симбола за једнако и неједнако
	Бројање и скупови		Перцептивне, откривачке, логичке, практичне и игролике активности		▪ Изједначавање скупова према задатој бројности ▪ Сабирање и одузимање у оквиру прве десетице ▪ Цифре и тачкице као ознаке (комбиновано коришћење) ▪ Дељење већих скупова на мање и успостављање односа међу зависно од бројности ▪ Новац и рачунање са новцем у оквиру прве десетице ▪ Серијација и редни бројеви, редно бројање ▪ Решавање вербално постављених једноставних логичко-мате проблема
	Временско сазнање				▪ Мере за време (дан, месец, година, сат…)
3. Развој говора	Неговање говорне културе		Говорне, телесне, перцептивне, друштвене, афективне, логичке, практичне, игролике и драмске активности		▪ Вежбе артикулације и дисања, усавршавање дикције и негова
	Богаћење дечијег речника и неговање граматички	Монолошка, дијалошка, демонстративна, хеуристичка и игровна метода			▪ Увећавање лексичког фонда (обрада пословица и брзалица) ▪ Преношење пасивног речника у активни
	Вербално изражавање и комуникација				▪ Комуницирање у двоје, у мањим и већим групама, са познати саговорницима, са старијим и млађим ▪ Ситуације у којима се води рачуна како, када, шта и коме се ▪ Постављање питања и давање одговора ▪ Комуницирање уз помоћ нацртаних порука и симбола

	Монолошки говор и причање				▪ Причање читање и препричавање прича уз помоћ очигледних без њих
	Упознавање са дечијом писаном и усменом књижевношћу			Говорне, телесне, перцептивне, друштвене, афективне, логичке, практичне, игролике и драмске активности	▪ Песме, приче, бајке, басне, загонетке, питалице, брзалице, ра бројалице, успаванке, пословице и др. ▪ Разгледање и читање сликовница, књига за децу, дечијих лис ▪ Упознавање са радом библиотеке ▪ Приказивање одговарајућих цртаних филмова
	Говор не игре				▪ Игре гласовима и речима, игре римовања и стихотворства ▪ Замишљање и причање „Шта би било кад би било…“
	Драмске активности				▪ Игре драматизације ▪ Извођење краћих комада
4. припрема за почетно читање и писање	Почетно читање			Телесне, перцептивне, откривачке, логичке, практичне, говорне и игролике активности	▪ Препознавање натписа, назива и имена без посебног обраћан слова ▪ Гласовна анализа речи (реченице, речи, слогови, гласови) ▪ Разликовање самогласника од сугласника ▪ Почетно читање у складу са дечијим могућностима ▪ Вежбе латерализације
	Почетно писање				▪ Вежбе за овладавање локомоторним и манипулационим покр ▪ Вежбе за разгибавање и опуштање руке и шаке, посебно свак ▪ Правилно држање руке, прстију, положаја тела и руковање пр цртање, сликање и писање ▪ Вежбе за развој фине моторике и графомоторичке вежбе свесци
5. Ликовна култура	Цртање			Ликовне, перцептивне, афективне, откривачке, практичне и игролике активности	▪ Коришћење разних врста линија ▪ Експериментисање са графичким приказивањем линија ▪ Представљање људске фигуре у различитим просторима ▪ Цртање животиња, биљака и објеката
	Сликање	Моно лошка, диал			▪ Мешање боја ради откривања комбинација и нијанси ▪ Сликање на разним подлогама

	Пластично обликовање			▪ Обликовање помоћу теста у боји, пластелина и глине ▪ Обликовање од разних природних материјала ▪ Обликовање разних врста папира различитим техникама (ори ▪ Употреба амбалажног материјала ▪ Прављење једноставних макета и рељефа.
	Естетско доживљавање и процењивање		Перцептивне, афективне, откривачке и игролике активности	▪ изложбе радова ▪ процењивање радова
6. Физичко васпитање	Физички развој			▪ Природни облици кретања са елементима атлетике (ходање, т скакање, пењање, провлачење, котрљање, шутирање, ударање лопте и одржавање равнотеже приликом кретања) ▪ Елементарна гимнастика (вежбе за развој телесне спретности хватање, котрљање, гурање, вучење, грудвање, организовано кретање) ▪ Вежбе за развој појединих група мишића (раменог појаса, леђ трбушних мишића, мишића стопала и ногу и за развој графом ▪ Примарне покретне игре, покретне игролике вежбе,тематске покретне игре и елементарне спортске игре ▪ Плесне активности
	Развој опажања			▪ Вежбе којима се унапређује функција чулних органа
6. Физичко васпитање	Јачање здравља и одржавање хигијене	Монолошка, дијалошка, демонстративна, хеуристичка и игровна	Перцептивне, афективне, откривачке и игролике активности	▪ Свакодневни боравак на свежем ваздуху ▪ Активности којима се доприноси правилно држање тела ▪ Нега тела и одржавање личне хигијене ▪ Одржавање хигијене одеће, обуће и најближе околине ▪ Правилна исхрана
7. Музичко васпитање	Слушање музике			▪ Слушање вокалних и инструменталних дела из познате култу баштине,поготову дела компонованих за децу ▪ Слушање различитих музичких жанрова
	Певање			▪ Певање у оквиру музичких игара или музичких драматизациј ▪ Песмице: „Кад си срећан“, „Разболе се лисица“, „Новогодиш „Хајде самном да играш“, „Пролећна песма“ и др.
	Свирање			▪ Јавна презентација научених песама и плесних игара на прир ▪ Израда музичких инструмената

	Плесне активности			▪ Учење народних и орских плесова прилагођених узрасту

ПРОДУЖЕНИ БОРАВАК

Школа има продужени боравак који је отворен од 8 до 18 часова. Продужени боравак доприноси развијању свести о потреби и значају образовања доприноси и лакшем и континуираном укључивању у процес наставе. Ученици који имају тешкоћа у савладавању наставног градива, као и ученици из осетљивих група, добијају континуирану помоћ учитељица у боравку. Такође, боравак је добро опремљен наставним средствима тако да се овде за све ученике могу одржавати часови изборних предмета и ваннаставних активности.

Значајне програмске активности наставника у продуженом боравку су самостални рад ученика (часови учења) и активности у слободном времену.

Самосталним радом ученици у продуженом боравку организовано и плански, уз стручно-педагошку помоћ и сарадњу са учитељицом, утврђују, продубљују, примењују и

коначно усвајају нова знања, умења и навике. Он се свакодневно организује из српског језика, односно матерњег језика и математике, а повремено у току године и из других предмета. Задатак наставника је да уводи ученике у методе и технике учења и да доприноси дидактичко-методичкој и програмској корелацији са остваривањима програмских задатака у осталим наставним предметима и видовима рада.

Активности у слободном времену ученика имају првенствено рекреативно-забавни и стваралачки карактер и оне могу бити: едукативне, радне, културно-уметничке и спортске. Организују се по принципу потпуне слободе избора, добровољности, самоорганизованости ученика у оквиру различитих група, како би омогућиле да у њима ученици стварају, откривају, представљају, увежбавају, одмеравају, изражавају речима, звуцима, покретима, бојама и другим разноврсним облицима и средствима. У њима ученици учествују у зависности од интересовања за садржаје који се организовано и плански нуде.Свакодневно се обавља рад са децом из осетљивих група као и са ученицима који раде по ИОП-у.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

У продуженом боравку се планира у области учења: израда домаћих задатака, контрола задатака и провера знања. У оквиру слободних активности: игре у просторији, игре на терену, шетње и излети, литерарно изражавање, ликовно изражавање, музичко изражавање, драмско изражавање, уметничко изражавање текста – рецитовање, изражавање плесом, друштвене игре и ТВ емисије. Активности у слободном времену: прослава рођендана, прослава празника, излети у природу, посета одређеним културним дешавањима и обилазак других образовних, културних и уметничких установа. Код самопослуживања подразумева се спремање прибора и играчака.

ПЛАН И САДРЖАЈ РАДА

Садржај рада: рад на изради домаћих задатака и учење, активности у слободном времену, одмор и рекреација, телесне активности, самопослуживање у групи и одржавање хигијене

Одржавати редовну сарадњу са учитељима првог и другог разреда чији ученици похађају боравак, договор о врсти рада и потебној помоћи у учењу и савладавању наставног градива.

У току септембра водити индивидуалне разговоре са родитељима и указати на потребу и значај сарадње родитеља и учитеља у боравку.Упознати родитеље са режимом дана и условима рада у боравку. Током школске године контактирати са родитељима индивидуалним путем, тј. наставити обавезну индивидуалну сарадњу.

Пратити рад ученика и успех који у школи постижу. Вршити свакодневну контролу при изради домаћих задатака уз давање потребних упутстава. Припремити ученика за израду задатака који су потребни за њихов успех у школи (развијати индивидуалност у раду).

Индивидуалном сарадњом са родитељима упознати особине појединих ученика, посебне одлике или здравствене проблеме деце.

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ се организују у време које је намењено забави и одмору. При избору садржаја придржавати се психолошког, здравственог и васпитног задатка. Улога активности у слободном времену је у томе да пружи ученицима активан одмор, забаву и развија свестрану личност.

Међу слободним активностима налазе се: шетње, игре (елементарне, дидактичке, друштвене), литерарно изражавање (усмено и писмено), ликовно изражавање, драмско изражавање, уметничко изражавање текстова – рецитовање, изражавање плесом, спортске активности и такмичења, музичке активности и радио и ТВ емисије

ЗАДАЦИ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА:
Оспособити ученике за самостално учење и израду домаћих задатака. Неговати хуманост, љубав и навике културног понашања и колективизам. Развијати радно васпитање кроз свакодневно решавање домаћих задатака и извршавање постављених обавеза, развијати иницијативност и упорност у раду. Развијати физичке активности боравком на чистом ваздуху у природи, телесном вежбом и друштеним играма. Естетско васпитање неговати кроз личну хигијену, хигијену школског прибора, као и кроз опшпти лични изглед ученика.

ВАСПИТАЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЦУ подразумева: неговање смисла за заједнички живот и рад, чување и одржавање школсе имовине, обављање једноставних послова услуживања, развијање критичког става према владању и општем понашању ученика, поштовање заједничких одлука и њихово спровођење у дело и активности у решавању питања која су од значаја за целу групу

ДРУГАРСТВО подразумева: разликовање правог од лажног другарства, развијање осећања искрености и правичности, међусобно поштовање дечака и девојчица, помоћ слабијим ученицима у учењу и савладавању програма, поштовање старијих особа и правилан однос према њима.

КУЛТУРА ПОНАШАЊА подразумева: неговање лепог понашања на јавним местима и поздрављање у разно доба дана, те опхођење према другу или другарици.

ДНЕВНИ РАСПРЕД АКТИВНОСТИ

8,00	долазак и припрема за школу
8,00 - 9,30	обавезне активности (израда и провера домаћих задатака, провера знања)
9,30 - 11,00	слободне активности – креативне радионице
11,00 - 12,00	гледање ТВ емисија, друштвене игре и обиласци
12,00 - 13,15	играње, ужина, припрема за наставу
13,30 - 15,00	обавезне активности (израда и провера домаћих задатака, провера знања)
15,00 - 16,30	ужина, слободне активности – креативне радионице, шетње и обиласци
16,30 - 18,00	гледање ТВ емисија и друштвене игре

План рада продуженог боравка

Месец	Раз.	Програмски садржај	Задаци	Облици реализације
Септембар	I	**Српски језик** - припрема за читање и писање - глас,слово,реч,реченица-појам - увежбавање научених штампаних слова - вежбе у читању текстова	Развијање радног васпитања кроз свакодневно решавање домаћих задатака и постављених обавеза. Неговање хуманости,љубави и колективизма. Развијање физичких способности боравком на чистом ваздуху, телесним вежбама и друштвеним играма.	Индивидуалан рад и рад по групама
	II	- рад на текстовима школске лектире - утврђивање правописних и граматичких правила - рецитовање - рад на драмским текстовима		
	I	**Математика** - облици и боје - -геометријска тела - предмети у простору и односи међу њима - дуж		
	II	- обнављање градива првог разреда - геометријска тела и фигуре - линија,тачка и дуж - јединице мере за дужину		
		Слободне активности - различите елементарне и друштвене игре - слушање музике		
Октобар	I	**Српски језик** - учење читања и писања - вежбе утврђивања обрађених слова - причање прича на основу датих слика - диктат од научених слова		
	II	- пишемо и читамо латиницу - рад на текстовима домаће и школске лектире - говорне и писмене вежбе - усвајање садржаја из граматике и правописа		

	I	**Математика** - линије - скупови - бројеви од 1 до 4 - колико смо научили о бројевима		
	II	- мерење и мере - природни бројеви до 100 - сабирање и одузимање двоцифрених бројева - текстуални задаци		
		Слободне активности - читање текстова о биљкама и животињама - изражавање ликовним,плесним и драмским путем - прављење хербаријума - спортске активности		

Месец	Разред	Програмски садржај	Задаци	Облици реализације
Новембар	**I**	**Српски језик** - увежбавање читања и писања штампаним словима - научили смо азбуку - народне умотворине,загонетке,ребуси - рецитовање песме - пишем и читам научена слова	Неговање свести о значају личне хигијене Развијање критичког става према дисциплини и понашању ученика	Индивидуални рад и рад по групама
	II	- читам и пишем латиницу - писана слова латинице - рад на тестовима домаће и школске лектире - богаћење речника говорним и писменим вежбама - вежбање и утврђивање језичких садржаја		
	I	**Математика** - бројеви од 5 до 9 - знаци + и – - сабирам и одузимам до 5 - редни бројеви - претходник и следбеник		
	II	- сабирање и одузимање двоцифрених бројева , задаци са две операције - текстуални задаци са две операције +и- - одређивање непознатог броја,једначине - права,полуправа - знак пута,производ два броја		
		Слободне активности - игре у учионици - гледање тв емисија - уметничко изражавање текста - изражавање ликовним,плесним и драмским путем - посета музеју - спортске активности		

Месец	Разред	Програмски садржај	Задаци	Облици реализације
Децембар	**I**	**Српски језик** - писана слова - вежбе у читању текстова - пишем писана слова-диктат - зимске радости-писано изражавање	лности као иправилних односа између	Индивидуални рад и рад по групама

	II	- рад на текстовима - вежбе усменог и писменог изражавања - усвајање садржаја из граматике и правописа - диктат латиничним словима		
	I	**Математика** - бројеви прве десетице - парни и непарни бројеви - сабирање, сабирак, збир - одузимање, умањеник, умањилац, разлика		
	II	- множење, чиниоци, производ - замена места чиниоца - за толико већи и толико пута већи број - таблица множења 2, 3, 4, 5, 10		
		Слободне активности - игре у учионици - гледање тв емисије и слушање музике - посета библиотеци - друштвене игре и игре на компјутеру - шетње и игре у парку - спортске активности - шаховски турнир		
Јануар	**I**	**Српски језик** - читамо песме и приче - доживљај са зимског распуста	Неговање естетског кроз лепо писање Развијање љубави према члановима породице и другарства	
	II	- књижевност,граматика,правопис - избор из народног стваралаштва		
	I	**Математика** - сабирање и одузимање у првој десетици - бројеви до 20		
	II	- здруживање чинилаца - множење збира и разлике бројем		
		Слободне активности - драмско и плесно изражавање - уметничко изражавање текста - игре на снегу		

Месец	**Разред**	**Програмски садржај**	**Задаци**	**Облици реализације**

Фебруар	**I**	**Српски језик** - рад на текстовима домаће и школске лектире - увежбавање изражајног читања - ми слику,ви причу - писање великог почетног слова	Развијање љубави према члановима породице и другарства Неговање лепог понашања на јавним местима	Индивидуални рад и рад по групама
	II	- књижевност - рад са текстовима - домаћа лектира - граматички садржаји		
	I	**Математика** - сабирање и одузимање у првој десетици - бројеви друге десетице - сабирање у другој десетици - одузимање у другој десетици		
	II	- таблица множења - множење са две операције (+ и.) - изломљене линије		
		Слободне активности - игре на снегу - гледање тв емисија - друштвене и елементарне игре - слушање песама о зими - плесно,драмско и ликовно изражавање - уметничко изражавање текста - посета библиотеци		
Март	**I**	**Српски језик** - читање и тумачење текстова - вежбе у усменом и писменом изражавању - ред речи у реченици - рецитовање	Развијање осећања праведности и искрености Неговање упорности и истрајности у раду	Индивидуални рад и рад по групама
	II	- књижевност - усмено и писмено изражавање - граматички садржаји - рецитовање песама		
	I	**Математика** - сабирање и одузимање у другој десетици - одређивање непознатог броја - сабирање и одузимање десетица - десетице прве стотине		
	II	- геометријска тела и фигуре - природни бројеви до 100 (половина) - дељење - толико пута мањи и за толико мањи		
		Слободне активности - слушање музике - посета биоскопу и галерији ЗААРТ - честитка за 8. март - плесно, драмско и ликовно изражавање		

Месец	Разред	Програмски садржај	Задаци	Облици реализације
Април	**I**	**Српски језик** - читање и тумачење текстова - вежбе у усменом и писменом изражавању - велико слово у називима насеља	Развијање физичке активности Развијање љубави према животињама	Индивидуални рад и рад по групама
	II	- вежбе читања латиничних текстова и писање латиницом - књижевност, правопис, граматика - говорне и писане вежбе		
	I	**Математика** - мерење и мере - сабирање бројева прве стотине - одузимање бројева прве стотине		
	II	- одређивање непознатог чиниоца - дељење - одређивање непознатог дељеника		
		Слободне активности - плесно,драмско и ликовно изражавање - уметничко изражавање текста - шетање и игре у природи и учионици - посета библиотеци - сликање на стаклу - украшавање и бојење јаја		
Мај	**I**	**Српски језик** - рад на текстовима и граматичким садржајима - загонетамо,одгонетамо - басне - домаћа лектира	Подстицање ученика Поштовање туђег рада и труда на неговање и заштиту животне средине	
	II	- књижевност,правопис,граматика - усмено и писмено изражавање - прича у сликама - домаћа лектира		
	I	**Математика** - бројеви до 100,сабирање и одузимање са преласком преко десетице - текстуални задаци са сабирањем и одузимањем - динар и пара - задаци са две операције + и -		
	II	- једначине са дељењем - таблично дељење - задаци са две операције		
		Слободне активности - шетање и игре у природи		

		- посета библиотеци - друштвене игре и игре на компјутеру		

Месец	Разред	Програмски садржај	Задаци	Облици реализације
Јун	**I**	**Српски језик** - рад на текстовима домаће и школске лектире - вежбе у усменом и писменом изражавању	Поштовање заједничких одлука Подстицање ученика на неговање и заштиту животне средине	Индивидуални рад и рад по групама
	II	- рад на текстовима - вежбе у усменом и писменом изражавању		
	I	**Математика** - бројеви до 100,сабирање и одузимање - разиграна математика-израчунај и обој		
	II	-мерење и мере, месец и дан, час и минут		
		Слободне активности - шетање и игре у природи - шетање до града - шаховски турнир		

Рад Ученичког парламента

Ученички парламент се формира на почетку сваке школске године избором по два представника сваког одељења седмог и осмог разреда. Чланове бирају ученици на ЧОС-у. Чланови бирају председника и два члана представника ученика који учествују у раду Школског одбора. Ученички парламент има пословник о раду, а његов програм рада је састави део годишњег плана рада школе. Улога ученичког парламента је да заступа интересе ученика и ради на остваривању њихових права. Ученички парламент ће:

1) давати мишљење и предлоге стручним органима школе, Школском одбору, Савету родитеља и директору о:

- правилима понашања у школи;
- мерама безбедности ученика;
- школским документима;
- годишњем плану рада, школском развојном плану, школском програму;
- начину уређивања школског простора, избору уџбеника, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње;

2) разматрати однос и сарадњу ученика и наставника, васпитача или стручног сарадника и атмосфере у школи;
3) обавештавати ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима ученичког парламента;
4) активно учествовати у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;
5) предложити чланове стручног актива за развојно планирање и тима за превенцију насиља из реда ученика.

Стручно усавршавање

Наставник, васпитач, стручни сарадник / без или са лиценцом / имају обавезу сталног стручног усавршавања, које је прецизирано посебним правилником. Стручно усавршавање обавља се у уставнови и ван установе. У школи је формиран Тим за стручно усавршавање који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Подаци о стручном усавршавању ван уставнове воде се у посебној евиденцији, а сертификати о похађању семинара и стручних скупова налазе се у досијеима запослених.

Руководећи, стручни и саветодавни органи у установи

Орган управљања у школи је Школски одбор. Стручни органи су наставничко веће, одељењска већа, педагошки колегијум, стручно веће за разредну наставу, стручна већа за област предмета (друштвене науке; природне науке; вештине и физичко васпитање) стручни активи за развојно планирање и развој школског програма. Директор формира следеће тимове:

1) Тим за инклузивно образовање
2) Тим за заштиту ученика од насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања
3) Тим за самовредновање рада школе
4) Тим за обезбеђивање квалитета и развоја установе
5) Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва
6) Тим за професионални развој
7) Тим за професионалну оријентацију
8) Тим за безбедност у школи

Педагошки колегијум чине председници стручних већа и стручних актива, координатори стручних тимова и стручни сарадници. Стручни органи, тимови и педагошки колегијум старају се о обезбеђивању и унапређивању квалитета образовно-васпитног рада установе; прате остваривање школског програма; старају се о остваривању циљева и стандарда постигнућа; развоју компетенција; вреднују резултате рада наставника, васпитача и стручног сарадника; прате и утврђују резултате рада ученика; предузимају мере за јединствен и усклађен рад са децом и ученицима у процесу образовања и васпитања и решавају друга стручна питања образовно-васпитног рада. Одељењски старешина има организационо-руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је одељењск и старешина, у сарадњи са њиховим родитељима и води прописану евиденцију и педагошку документацију. Рад наведених органа прецизно се планира годишњим планом рада.

САДРЖАЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ
2. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
3. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
4. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА
5. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ
6. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ
7. ПРОГРАМ СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ
8. ПРОГРАМ ВАСПИТНОГ РАДА
9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА
10. ПРОГРАМ ПРИМЕНЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ПРАВИМА ДЕТЕТА
11. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДЕЛИНКВЕНЦИЈЕ
12. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ
13. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ
14. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ
15. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
16. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
17. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕСТЕТСКОГ УРЕЂЕЊА ШКОЛЕ
18. ПРОФРАМ САРАДЊЕ СА ДРТУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ
19. ПРОГРАМ САРДАЊЕ СА ПОРОДИЦОМ
20. ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА И ИЗЛЕТА
21. ПРОГРАМ РАДА БИБЛИОТЕКЕ
22. ПРИПРЕМНИ ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ
23. ПРОГРАМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА
24. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА
25. ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА
26. ПРОГРАМ РАДА РУКОВОДЕЋИХ ОРГАНА У ШКОЛИ
27. ПРОГРАМ РАДА САВЕТОДАВНИХ ОРГАА УСТАНОВЕ
28. ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНИХ ОРГАНА